

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ, ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1954

ΔΩΡΕΑ

ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΓΡΟΝΟΙΑΣ

ΔΙΑ

ΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΗΣ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Πορνογραφία

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

ΔΩΡΕΑ
ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΔΙΑ
ΤΗΝ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ, ΑΘΗΝΩΝ

Αρ. Εισ. 45075

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1954

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΩΡΕΑ
ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΔΙΑ
ΤΗΝ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ
ΤΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΙΟ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΥΡΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ
ΤΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΙΟ

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπως, οὗτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προω-
νύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π. Χ. ἐν τῇ
ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ
(νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιό-
τητος γνωστόν, πιθανῶς ἐν τῇ νῦν *Ostiglia* ἢ ἐν τῇ νῦν *Pavia*. Ἀπὸ
τοῦ ἔτους 65 π. Χ. διέμενεν ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν
μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰ-
κογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκεί-
νων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπως κατώρθωσεν νὰ ἀσκήσῃ ἑνωρὶς τὸ *otium cum dignitate*
καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περι-
ορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ
χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύ-
κλου. Ἦτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν
τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπως φαίνεται, ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27
π. Χ., ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο
τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπως συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν
ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ
ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδο-
χῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν
τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἱστορικός μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματῶν.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα:

1. Χρονικά (Chronīcōn libri ἢ Chronīca) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἦτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἡθικῶν περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπως τὰ ἦθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφριζομένη ἐπιτομή (ιδ. κατωτ.) δὲν πρέπει νὰ συγγέται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγείων ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, δητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων σφύζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

Β) Σφζόμενα ἔργα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἑννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὡρμάτο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπως εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου [:] Προβίου ἢ τοῦ Γαίου Ιουλίου Ὑγίνου)

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπειάς, ὥς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὅψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, [τὸν Ξενοφῶντα ἢ μᾶλλον] τὸν γράψαντα τὸ *Ἀγησιλάου ἐγκώμιον*, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείωννα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber an-

* Ὁ Νέπως ἔκρινεν ἐπωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερβαλλόν πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

palis) περιέχον την ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1). Ὁ Νέπως ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, οὓς ὁμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκὸς, ἡδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συχνάκις περιπίπτει εἰς ἀνακριβεῖας. Δίκαιον ὁμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὅ τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ *

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius 2
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium, 247*
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data laccessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni
amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum
non videretur. interim Karthaginienses classe apud insulas 3
Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt 241
belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamil-
caris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviun-
dum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diutius ca-
lamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim 4
mente agitare, si paulum modo res essent refectae, bellum reno-
vare Romanosque armis persequi, donecum aut virtute vicissent
aut victi manus dedissent hoc consilio pacem conciliavit, in quo 5
tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum compositurum,
nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia de-
cederent, ut succumbente patria ipse periturum se potius dixerit,
quam cum tanto flagitio domum rediret: non enim suae esse
virtutis arma a patria accepta adversus hostes adversariis tra-
dere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen. Αἱ ση-
μειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς
ἀντιστοιχοῖς γραμμαῖς τοῦ κειμένου γεγονότα.

2 At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam in pari
 2 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 3 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint: eaque impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
 239 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 5 Africae, restituit patriae, neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 237 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 237 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adulescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam
 3 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et
 228 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium
 220 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimasque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre meditaretur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 3 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 218 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1246
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse
ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum 2
eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi
domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur su-
perare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposue-
rit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum in-
digeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut 2
omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis,
omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Roma- 2
ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis
clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, 3
eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemoras-
set, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me,
utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam impera-
tor proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo- 237
lavit. quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel- 4
lemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem
atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille,
faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me
ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque
ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia
cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad 5
hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat,
quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid 6

amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris.³

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam pro-
 228 fectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto,
 221 equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus sum-
 219 mam imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice
 2 comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis
 natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispa-
 219 niae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expug-
 3 navit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in
 Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania re-
 218 liquit, tertium in Italiam secum duxit. *ut* saltum Pyrenaeum
 transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confixit: ne-
 4 minem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Ita-
 liam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu
 ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is ho-
 die saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere tran-
 situ concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephan-
 tus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat
 repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione con-
 218 sule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Sci-
 218 pio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit.
 217 cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Li-
 3 gures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc *in* itinere adeo
 gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro
 aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premere-
 tur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumenum
 cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque
 multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus
 2164 occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt
 duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus
 216 uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot prae-

terea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

217

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in 5216
propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies
castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus,
dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus lo- 2
corum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedi-
vit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque ob-
ducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit
eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo
repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Roma-
norum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum
equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proe-
lium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212
Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
cellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfe- 208
cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam-
diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum
post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 6
adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo 203
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit 2
impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea con-
grederetur. inde colloquium convenit, condiciones non conve-
nerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem 3202
confluxit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus
Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas-
sum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilecti-
bus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthagi- 7
nienses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius 201

200 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 2 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his
 200 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt,
 qui senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 3 redderentur. his ex senatus consulto responsum est : munus
 eorum gratum acceptumque esse ; obsides, quo loco rogarent,
 futuros ; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
 4 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo : ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 5 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe-
 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
 6 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 7 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com-
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.
 8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat
 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
 bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
 serat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago-
 2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

prodita est : namque alii naufragio, alii a servulis ipsius in- 192
 terfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in 3
 gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
 piendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de 191
 summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari videbat,
 tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Sy- 4
 ria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum
 classem in Pamphylio mari confligit. in quo cum multitudine
 adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit
 fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, 189
 ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium 2
 callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset,
 propter avaritiam Cretensium : magnam enim secum pecuniam
 portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con- 3
 silium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
 auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
 Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
 errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
 sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii 4
 templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
 Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleretur sua secumque du-
 ceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Creten- 10
 sibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem
 animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem
 armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes- 2
 ticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
 adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
 rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gere-
 batur et mari et terra ; sed utrobique Eumenes plus vale- 3 184
 bat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum
 Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore
 arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe 4
 paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-

- dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 5 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex
 6 autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 11 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 2 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egres-
 3 sus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius *rei* etsi causam mirabatur neque reperiēbat, tamen proelium statim committere
 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 5 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat
 6 intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica retulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit,
 7 neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.
- 12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,

atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. 2
 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis 189
 Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum se-
 cum haberet sibi dederet. his Prusia negare ausus non est; 3
 illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius
 hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi
 esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
 castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat,
 ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens
 ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum 4
 venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab
 ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem
 armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii
 circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique
 obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om- 5
 nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito fac-
 tum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam.
 quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum
 venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, 13
 anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non
 convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio La-
 beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, 183
 at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo Sulpi- 182
 cius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 181
 atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis 2
 tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco ser-
 mone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in
 Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodi- 3 189
 derunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
 que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
 Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
 rum usus est doctore.

. 4

C A T O

- 234 1 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
- 217 2 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud
- 207 3 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine
- 204 199 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.
- 199 2 Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
- 2 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
- 194 194 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in
- 3 3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
- 184 184 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3 3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-

babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum stu- 2
dium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit,
ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis
rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit ora- 3
tiones. senex historias scribere instituit. earum sunt libri sep-
tem. primus continet res gestas regum populi Romani, secun-
dus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam
rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum
Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia 4
capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecu-
tus est usque ad praeturam Ser. Calbae, qui diripuit Lusita. 150
nos : atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine no-
minibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispa-
niisque [aut fierent aut] viderentur admiranda : in quibus
multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

5

ATTICUS

1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae
generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
2 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora,
diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat lit-
teras, omnibus doctrinis, quibus, puerilis aetas impertiri debet,
3 filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem inge-
nii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter ac-
ciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret.
qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clarius-
que exsplendescbat, quam generosi condiscipuli animo aequo
4 ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in nu-
mero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero : quos
consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit
carior.

2 Pater mature decessit, ipse adolescentulus propter affinita-
88 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non ex-
pers fuit illius periculi : namque Anicia, Pomponii consobrina,
2 nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio pos-
87 teaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam ne-
que sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram
partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
lanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
86 studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius
88 adolescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis,
3 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri-
mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem
fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Athe-
4 niensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiani, quae
iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam
eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice ne-
cesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se
interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit
5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrum-
que erat iis salutare ; nam neque indulgendo inveterascere

eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos 6 frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici datentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par prin- 3 cipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi 2 statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in 3 ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

. 4
tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi- 5
nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic 65
universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami- 5 70
liarem L. Luculli, divitem,* difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testa- 2
mento adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex 85
qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta 3 68
soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis 4
temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non

posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius : et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

- 6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus.
- 3 ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium
- 4 nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

- 13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate
- 3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri littera-

tissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedise-
 quus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pul-
 chre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus
 domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quem- 4
 quam nisi domi natum domique factum habuit: quod est
 signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam
 et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas,
 continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare
 non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splen- 5
 didus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non
 affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
 partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis 6
 leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Roma-
 nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum
 homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in
 singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre
 solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: 7
 saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag- 14
 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque
 umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non mi-
 nus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos 2
 vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta
 pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,
 nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione,
 ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum
 se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixe-
 rit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna.
 nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sump- 3
 tuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomen-
 tanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus
 constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo
 cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione
 metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15
 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate,

ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod braestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem.

16 Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati 2 fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut 3 ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, 42 quam extulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, 3 quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doc-

trina : nam principum philosophorum, ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque 18 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla 2 enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc 3 idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset : pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et 4 Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius ex- 5 pers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratus- 6 que eorum non amplius quaternis quinisque versibus descripserit : quod vix credendum sit tantas res [tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, 19 quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docēbimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affi- 2 nitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3 ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4 collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni,

- Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore.
- 20 quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, imprimis quid legeret quibusque
- 2 in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, in
- 3 terdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici
- 4 admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.
- 21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complisset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
- 2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, natus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
- 3 proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo
- 4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et
- 5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut ve-

nisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi 6 sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra cohortando impedire conemini'.

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut 22 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem 2 Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit le- 3 viorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit. itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus 4 est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιφήμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχνάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἕγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique) τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπινακτῆσαι τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῶν τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ - que = ἀλλά. occasione data] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἕνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superat] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. esse. serviundum = servien-

dum. Ἐξαργαται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἔξαργαται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἔξαργαται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t... ita ut...] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲν τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν) νὰ... Γὰρ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent] ὑποκείμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικῶμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα περιβληθοῦν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis), δηλ. ille et sui. ut... (dixerit)] ὥστε... εἶπεν' ἔξαργαται ἐκ τοῦ tanta... ferocia' ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret.—armis relictis... succumbente patria] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius... quam rediret] = quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut πορευεῖσθαι, διότι τὸ quam ἔξαργαται ἐκ τοῦ potius. cum tanto flagitio] δημοῖ τῶν ὁπών. domum] οἴκαδε. suae virtutis] ὑπὸν. ἡ λέξις negotium: (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. pertinaciae] δοτικὴ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ ἔξαργωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. mali] = belli (ad versus Romanos). intestinum bellum] ὁ «ἄσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241-238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρῶτ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε. nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καί, ἔτι. ut... petierint]

ὥστε ἐξήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα
 νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταποκρίνεται
 εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent)] ἀφοῦ περιήλ-
 θον (ἐπειδὴ εἶχον περιέλθει)... imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καὶ. cum]=εἰ καί,
 καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 800000 Καρχηδόνιοι. arma-
 torum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum
 angustis]= a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ'
 ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων
 καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] dot.

5. neque]= ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν
 ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δέν πρό-
 πει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium]= pacem. reddidit]
 =restituit (=ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nul-
 lum... bellum videretur] ἰδ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη
 τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη
 ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene=εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ.
 ἀπόλυτος. fidenti animo...)] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Ro-
 manis] dot. quo]= ut eo ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. im-
 perator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἰδιότητος.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustri]= illustri loco natus, ἐξ εὐγε-
 νοῦς γένους (οἰκογενείας καταγόμενος).

3. de hoc]=de Hasdrubale. Hamilcare ocisso] ἀφαιρ. ἀπόλυ-
 τος=post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος
 ἐφρονεῦθη εἰς τινὰ μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille]=Hasdrubal. Οὗτος
 εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. Hamilcare
 occiso] ἀφαιρ. ἀπόλ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς
 τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην)
 princeps] (=primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γεν-
 ναιοδωρίαι αὗται προήρχοντο ἐξ ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare]= fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων τὸ

στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ. equis, armis, viris, pecunia] ἀφαιρετικάι ὀργανικάι. viris] ἐξαναγκάζων τοὺς ὑποταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam ἰδ. A. 22,3. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὥς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαίου λαοῦ.

3. erga]=in, adversus. odium] ὑποκείμεν. concitasse]=concitavisse ἕνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὅρκου τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμεν. assiduis] περὶ τούτου ἰδ. Ἀνν. 2,3-6 patris] γεν. ὑποκειμενικῇ εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὥς τίτλος, ὥς ἐπιγραφὴ. ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 1. si verum est ... ut populus Romanus ... superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod]=de quo, de qua re. non est infitandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris prudentia] ἀφαιρ. antecedit] ἢ ὑποτακτικῇ ἀναγκαίᾳ, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Tò antecedit θὰ μεταφρασθῇ ὥς ἐὰν ἦτο ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo]= cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμεν. Hannibal. semper] κυρίως fere semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὥς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὥς συνδετικὸν = ἐὰν δὲ δὲν... domi] οἶκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἀννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἄνευ βοηθείας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisset]=potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὥς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ τοῦ πατρός· ἰδ. Ἀμιλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτω... ὥστε... παρέδωσε (κατέθεσε). quam] ἢ. id] δηλ. odium. qui quidem (quidem=γε)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ.=cum... is. cum] σύνδ. χρόν. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὕρισκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum... venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ ἦλθον... ἐπράξαν... ἔμαθε, .. παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π. X. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). Ἠθέλον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὥσεί· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἷτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... id] τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione datā.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει ἐφ' ὅσον προηγείται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε γεγονότος. impetrator] (κατηγορ.) ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (= profecturus). Ioni optimo maximo] (τυπικὴ ἐπὶ κλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγρ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum autem haec... conficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Δεξιλ.

λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις: vellem καὶ -ne=ἐὰν ἤθελον. in castra]=ad bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καὶ... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. me secum. dederis] τετελ. μέλλ. ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (aram) iurare. Σήμερον ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat]=coeperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ ὅσον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat]=ut nemo dubitare debeat=ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θὰ... quin... sim futurus] (ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse)=ὅτι θὰ εἶμαι, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid]=si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες: celaris=celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Tò quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξάγῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σέ αὐτὸν (σέ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐς.)=in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ.)=ducem.

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγινεν ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum]=post mortem ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3. imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto)=ὥς στρατηγοῦ. id] (οὐς.)=ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum]=cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἐξαργτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ annos ἕνεκα τοῦ natus ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἢ πρόθεσις ex, de, inter. ut] εὐθὺς ὥς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (=τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. viā. quā] (ἀφ.) ἐνν. via. repere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μέ-

ρῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε μεγάλην φθορὰν εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἃν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῇ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανὸν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὗρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ, ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.) Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγένετο ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἱστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. ma-num] ἰδ. Λεξ. ὁ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἔξαρχ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἔνν. oculo. aequal] ἔνν. atque sinistro. usus sit] μεταφράζεται δι' ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης· ἰδ. Ἀμ. I, 5. lectica] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] ἔνν. occidit... (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σεργιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικήν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (πρβλ. ἄνωτέρω: saltus occupantem). cum delecta manu] ἰδ. ἀνωτ. 3, 4 cum exercitu.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ τὰ πρὸ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utriusque] ἑκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216π.Χ.) Paulum] = L. Aemilium Paulum. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnata] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμῆν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (=nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi]=Romae. in propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ T e n e r o n e. Ὁ Ἀννίβας διαβὰς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἥτοι δύο περίπου ὥρων ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὁμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμεν. Hannibal. locorum angustiiis] ἰδ. Ἀμύλκ. 2,4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba]=fefellit (ἐκφορ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ se expedit. incendit... immisit] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvencorum ἔχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrum. ut...nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις: non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem] =pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator =Μελλητής). productum fugavit] =produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] =in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἄπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquies] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (=τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (=longum esset «μακρὸν ἂν εἴη»). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo]=ut ex eo... possit. quantus ille fuerit] παρακείμεν. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλάγια ἐρώτησις = ὅπόσον μέγας... quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo]

τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἥς ἀντίθετος εἶναι ἢ ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀπέναντι αὐτοῦ). κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἄννίβας εἶχεν ὑποστῇ ἤττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος=fugaverat....

2. cum hoc] δηλ. Scipione. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = ut eo ἵνα... congredieretur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] (οὐσ.)=quo facto ἰδ. Ἀμίλκ. 1, 2. paucis diebus]=non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίγκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἥτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὁρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta) ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου. Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

7. quos] = sed eos, et eos, ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους. effūgit] πρkm. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυνμίτῳ. e fuga ἀνήκει εἰς τὸ collegit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (=in apparatu belli = εἰς τὴν.... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.)=his consulibus. qui (ut ii) agerent... donarent... peterent] = ἵνα οὗτοι...

cum iis] δηλ. Carthaginiensibus: cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἄφαιρ. ὀργαν.). Τοῦτο ἦτο ἐνδείξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλαδὴ Romanos. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἄφαιρ. πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως = ἐν Φρεγγέλαις). essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legatis Carthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. β, 1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remisuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso cognito] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἶκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρόν. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ.

5. pari diligentia] (ἄφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καί.... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= eius generis ut ἦ ut ea ἵνα...) pendetur, sed etiam superesset, quae... (ut = ut ea) reponeretur. ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἄφαιρετ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Romā] ἄφαιρ. ἐκ τῆς Ῥώμης. Carthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatos) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. προκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστώτος = νομίζων. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου, ἀκολουθοῦσης τῆς λέξεως gratiā ἢ causā, δηλοῖ τὸ τελικὸν αἵτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἢ... δοθῇ. senatus daretur] = aditus (εἴσοδος πρὸς ἀκρόασιν) ad senatum daretur. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognita ἢ nuntiata. Tò palam κείται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἔνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἐνν. e u m), ἐὰν (θά) ἡδύναντο νὰ προφθάσουν (αὐτὸν). publicarunt] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Att. 22,3. Africam] = in Africam. si forte] ἂν τυχόν... μετὴν ἐλπίδα ὅτι ἴσως θὰ... Antiochi] γεν. ἀντικείμεν. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζικοῦ καὶ 1000 ἱππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. χρόν. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐρῇ μὴ ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρόν. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἷτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. eum esse. Ἐξαργῆται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt. ἰδ. Λεξιλογ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis] ἰδὲ ἀνωτέρω § 1 : in Italiam. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r e r e). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π. X. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἢ δοτ. μετὸ propius σπανιωτέρᾳ ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτικ.) = potius prope Tiberim δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ prae fuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρουμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησεν.

Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινὰ ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἄφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή (πως), μὴ θέλων νὰ... dederetur] δηλ. Romanis. quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παραδόσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις: ut ibi consideraret quo (=quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret (ὑποτακτ. ἀπορηματική).

2. nisi] = si non. quid] ἀντὶ aliquid. de qua] δηλαδὴ pecunia, Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praesentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πιῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleretur... duceretur] ἐνν. e a s (ἦτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecunia. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρήτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «πρὸς Κρήτα κρητίζειν». pervenit] προκμ. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, προβλ. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἢ».

2. quem] = sed eun. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (=Prusiae) παρατατ. ἀποπείρας=προσεπά-

θαι (ἐπεζήτει νά...), ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terrā.

3. quo] = et ea re igitur. quem] = quia ἡ nam eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἢ θελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad] ἡ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreaturi] ἔμελλον νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] σύνδ. αἰτιολογ. par] συμπλήρ. Eumeni. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas) = ὥς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit) illos (δηλ. classiarios) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγῆται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιτενεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις: (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις: pollicetur (id) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione facta] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is autem. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quare. quod] διότι.

3. solutā epistolā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ δ. solvo ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαί, οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἥς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ = πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] ἀντὶ se. cuius

rei] ἡ ὀνομαστ. quae res. neque] ἀλλὰ δὲν (χωρὶς ὅμως νά...).

4. Hannibalis] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἰδὲ 10, 5: omnes. quorum]=horum a u t e m. fugā] ἀφαιρ. ὄργαν. praesidia]=castra nautica (ἰδὲ κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ ῥίπτονται ἤρχισαν. Ὁ τύπος coeptus sum τίθεται, ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχη (ὡς ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta]=cum iacerentur, ἐνῶ ἐρρίπτοντο. neque... poterat] ἀλλὰ δέν... ἦτο δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intellegi] (ἀπροσώπως). Πρέπει ἐκ τοῦ pugnantibus νὰ νοηθῇ τὸ a pugnantibus.

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. [cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔπρεπε, ὀφείλον νά... ἰδὲ 9, 1: conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο t e r g a.

7. consilio]=dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος' ἰδὲ 10, 4: superabatur. arma]=exercitum. Ἡ λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. alias] ἐπίρρ. pedestribus]=terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classarios' ἰδὲ 10, 5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] πρῆμ. legati] κυρίως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae]=ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ... consularem]=qui consul fuerat. ibi]=in cena. mentione factā] μετοχὴ ἀπόλυτος=μνείας γενομένης. eum]=Hannibalem. in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] =cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῇ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.). ὑποκείμεν. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτός) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui]

qui ppe qui διότι οὔτοι. suum] τὸν ἑαυτῶν δηλ. τῶν Συγκλητικῶν, ἐπομένως τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσίᾳ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ut ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὁμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἱκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἷτ. = a Prusia' πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = legat i. comprehenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος: comprehendite, si potestis. inventuros] (ἐνν. esse). Tò ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Tò locum... inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον. ἰδὲ 10, 6: praemio. exitus] αἷτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἑπτὰ ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui). usu venit = fieri solet.

4. cum] σύνδ. χρόν. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως. ἐκτάκτως. qui] = et is, tunc is (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. puer o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, εἰάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. esse. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. esse. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωϊκῶν ἔργων. Ὁ πληθυντικὸς ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adque] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη. δηλ. ἀπέθανε). sep-

tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἔνν. e u m e s s e . . . i n a n n a l i s u o] ἔνν. l i b r o . Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π. X. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π. X. (ἰδὲ β. Ἀππικοῦ 18, 1, 2). scriptum] ἰδὲ 8, 2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο. . . καίπερ ὧν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i . i n e i s] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἔνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαγρᾶται ἐκ τοῦ gesta (=res gestas) belli. memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κνυρίως) δύο. simul] ἔνν. c u m H a n n i b a l e . fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234-149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τοσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ὦν). in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἰδὲ καὶ 11, 4: in concursu. censurāque] = et in censura. ut] ὥσπερ. in foro-que] τὸ que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro· πρβλ. Ἀνν. 3, 4: in Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ἰδὲ Ἀμικ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὦν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἐναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρόν. (εὐθύς) ὥς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη εἶναι γνωστοτέρα ὥς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π. Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας (204 π. Χ.). cum quo] = quocum, cum eo tamen. pro] ἀναλόγως πρὸς. perpetuā... vitā] ἀφαιρ. χρόν. dissensit] ὥς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) = plebis (οὗ ἢ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (ἢ plebi [= γεν. κατὰ συναίρεσιν]).

4. praetor] ὥς στρατηγός, στρατηγός (ὦν). ex qua] σύνδεσμον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. Roma m). quod] αἰτία. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἢ ἀφίξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφείλετο μάλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἐγένεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὄραϊον. quam] ἢ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] ἐπιτευχθέντα ἐξ εὐκαιρίας καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π. Χ.).

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] *ιδ.* 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἐγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (*ιδὲ καὶ* 2, 2: consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d n o n (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις, κατὰ κανόνα, ἀπεφάσισε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex re] δι' ὃ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentia... iure] ἀφαιρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ῥώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρως πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ῥώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). severe praeftit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· *ιδὲ* 1, 1. in... nobiles] ἐξεδίωξέ τινες τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὥραϊαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadvertit] ἡ ἐπιτίμησης τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. qua re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = u t e a r e. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσφεύσαντα εἰς Ῥώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ἦτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν περίπου. Τὸ λεγόμενον ἐναυθὰ εἶναί πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περιόδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθρώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία... ἀλλὰ τοῦναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαιρ. ἰδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς δῆτωρ. imperator] ὁ Κάτων ὑπάτος ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπάτον Γλαβρίωνα, φανεὶς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. Ἰδὲ καὶ Ἀν. 8, 3: Thermopylis. probabilis orator] ὁ Κάτων, διὰ τὴν ἐποχὴν του, ἦτο δῆτωρ δόκιμος, ἄξιος ἐκτιμήσεως. cupidissimus litetatum] ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικειμενικὴ.

2. senior] ἀρκετὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺν ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἥθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ προᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπας. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις. quod.. de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam). quod ei fuerit incognitum] = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαργαῖται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα, λόγους ῥητορικοὺς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφίζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἐνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις», omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἥτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἰδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον

τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιουργήμα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. bella reliqua] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς τῷ (150 π. X.). τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἡθωώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ. τ. τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris fierent., viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit) τὸ πρῶτον ὃ ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τοπεῖα, μνημεῖα κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφοτέρω τὰ ῥήματα. Διηγεῖται π. χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἁλάτος ἐν Ἰσπανίᾳ κ. τ. τ. in quibus] ἐν. libris.

5.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομά... perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἱππικόν. Καὶ ὅμως ἡδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. erudiendum curavit (=ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικεῖμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret)=πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὀνομαστ. os), τῆς προφορᾶς. clarius... quam... possent]=λαμπρότερον ἢ ὥστε νὰ δύνανται νά...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου. quos]=καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] ὡς νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] ὢν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κἀτ. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. Servi] δοτική.

2. Interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρόν.=μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin]=χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρόν. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρέψας ἀπὸ τοῦ 86-65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἀττικός. iuvit] ἡ υποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adolescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius]=διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἐνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π. χ. εἰς τὴν Ἑπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum=Atheniensium. adulescentulo] οὗς. opibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = δσάκις, ἑάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη, ἔμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ οὕτως. acceperit] (πρὸς. ὑποτ.) ἐδέχθη quam dictum esset] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἢ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου, τοῦ χρόνου ὁρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ιδίων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερονδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου= indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] =multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. Ὁ κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1 ο/ο τὸν μῆνα (ἦτοι 12 ο/ο ἐτησίως).

6. aliā] συναφον μὲ τὸ liberalitatē. singulis] εἰς ἕκαστον. senī] ἀντὶ sex ἑξ. Athenis] (ἀφαιρ.) ἐν ταῖς Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμεν. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo]=eo i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων)= πάσας τὰς δυνατὰς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαορτάται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne... qua]=aliqua. sibi] δοτ. ἠθικῇ. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. e f f i g i e s, s t a t u a s. ipsi] = Attico. Phidiae] πόλον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἰσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμεν. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud—hoc] ὑποκείμεν. τοῦ ὑπονοουμένου fuit. munus fortunae—specimen prudentiae κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξηγήσεις τοῦ illud. quod] (τὸ γεγονὸς) ὅτι. in ea... urbe]=in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ) in qua esset = ut in ea... esset = ἐν

τοιούτου εἶδους πόλει, ὥστε ἐν ταύτῃ νὰ εἶναι... - orbis terrarum] ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. urbem. Ἐντικείμεν. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ τοῦ ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε ῥωμαῖος πολίτης. quod] (τὸ γεγονὸς) ὅτι. Σύνναφον πρὸς τὸ ἐνν. f u i t. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἰδὲ 17, 3. omnes] ἢ omnibus. unus] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus)=μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (=civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus ἰδὲ 2, 4: gratiam.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem)=τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τήν...

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius]=οὔ, τούτου λοιπόν ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἡδύνατο) ad summam senectutem (δηλ. Caecilii) sine offensione (huius) retinuerit (διετήρησε). quem... posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαργτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit)). huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offensione. quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π. X.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. soror Attici]=Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ δῆτορος. easque] (=καὶ μάλιστα, κατὰ λέξιν=καὶ τοῦτον τὸν γάμον conciliārat)=conciliāverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut]=ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως)=νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἔαχε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ...

autem] δέ, πρὸς τούτοις. iis temporibus δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π. X. intellegi] (ἀπροσ). = νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. corula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ.: quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅτι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (=quamvis). capi...geri] = ἀπόκτησις...διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὥς οἱ παλαιότεροι) ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... present] (ὑποκ. honores) = διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικόν) δυνατὰ (ἦτο δυνατόν). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum) = ἐν μέσφ., tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αιτιολογική).

3. praes-manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (manceps) ὥφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτῶρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδὲ... ἠθέλησε. Cicerone] Ὁ Κόϊντος Κικέρων (ἰδὲ 5,3)

ἐξηματίσεν ἐπὶ τριετίαν 61 — 59 π. Χ. διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς δλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). Ὁ Κόιντος Κικέρων π.χ. ἡπειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν, quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] = esse tribuendum...

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δὲν ... ὀλιγώτερον ... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] ἂν καὶ (=quamvis). illo] β' ὅρος συγκρ. = quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὖμαρῶς κατώκησε (εἶχε ὡραῖο σπιτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τοῦτου δέ. aedificio] = silvā] (ἀφαιρ.) σύναφον πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis — sumptūs] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familiā... optimā] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὡραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate] — forma] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t. in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset τοιοῦτος, ὥστε νὰ μή... utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. artifices] ἐνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμεν. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri τ. ἔ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (=ἴδιον) continentis (=ἐγκρατοῦς). industria] ἀφαιρ. pretio]

(ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. *parare*] συμπλ. *aliquid. non mediocris*] = *magnae. est diligentiae*] τὸ ἐστὶ καίται ἐλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος, *est signum* (σημεῖον) *diligentiae* = προδίδει οἰκονομίαν.

5. *elegans—magnificus—splendidus—sumptuosus*] συμπλήρωσον *erat*.

6. *ne praeteribo*] σύναφον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον *solitum* (ἐνν. *esse*), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. *quamquam*] μὲ ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. *visum iri*] σπάνιος τύπος. *putem*] ὑποτακτ. *δυνητικὴ* = *putare possum. cum*] μολονότι. *lautus*] = *splendidus. domum suam*] εἰς τὸν οἶκόν του. *terna milia*] ἐνν. *sestertium* = 3000 σηστερτίων. *expensum ferre*] ἡ λέξις *expensum* μένει ἀμετάβλητος. *sumptui*] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. *hoc*] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. *auditum*] ἔξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. *cognitum*] ἔξ ἰδίας ἀντιλήψεως. *praedicamus—interfuimus*] ἀντὶ α' ἐν. προσ. *familiaritatem*] δηλ. *cum eo* (= *Attico*). *rebus*] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. *acroama*] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ *audivit*. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῦ τὸ ἐπόμενον *quam anagnostem* = *praeter anagnostem. nos quidem*] = *ego quidem* ἐγὼ τοῦλάχιστον. *aliquā*] οὐχὶ *ulla* διότι τὸ *non unquam sine* ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ *semper cum. apud eum*] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). *cenatum est*] (ἀπρός.) = ἔδειπνησαν. *animo*] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. *eos... quorum*] = *tales ut eorum. abhorrerent*] ὑποτακτικῇ, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. *a suis*] συμπλήρωσον διὰ τοῦ *morbis. cum*] εἰ καὶ (= *quamvis*). *accessio*] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. *tantā*] ἀφαιρ. *ut se gesserit—vixit—steterit*] μετάφρασον δι' ἀοριστῶν = ὥστε... — *in sestertio viciens*] = *in viciens centenis milibus sestertium* ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. *in sestertio centiens*] = *in centiens centenis milibus sestertium* = 10.000.000 σηστερτίων. *quam... instituerat*] =

solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utraque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρχα) ὥς καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditū. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περὶ-που ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] (ἀφαιρ.) οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνатаί τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπένειεν ἡ ἰδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμεν. τοῦ polliceri τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid εἰάν τι, ὅσάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. quā] δηλ. existimatione (β' ὅρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδὲ 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis' ἰδὲ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμεν. ἐνν. eum (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος ὢν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens) = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττι-

κος ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ ἡθικὴ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρημόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθήσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα=ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἀττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut. . . fuerit τόσον. . . ὥστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (=περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina] Ἡ «συναγωγή» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π. Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 — 64 καὶ 61 — 44 π. Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: γραφεισῶν. quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat] εἰάν τις ἠθέλεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἠθέλεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἠθέλεν αἰσθανθῇ τὴν ἑλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. vitiis]=de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μετὰ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil... non]=πᾶν. appareat—possit] τίθεται ἐνεστώως, διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπως. prudentiam] δηλ. Ciceronis. divinationem] τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). Τὸ se ἀντὶ eo. futura] συμπλ. esse, ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἡ ἀφαιρ.) ἰδὲ Ἀνν. 12, 3 καὶ λεξιλόγιον. cecinit] τὸ ὅημα capo κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (=cur) τί, διατί; plural] σύστοιχ. ἀντικείμεν. commemorem] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχον ἀντικ.

τοῦ gloriantem)=τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum]=Atticum. redisse]=rediisse. aequalem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορηματικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἑξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] (ῥ. effero)=sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. Hunc]=Atticum. eā indulgentiā] ἀφαιρ. ιδιότη. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου=τοιαύτης... in] (=erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἡ σύνταξις: ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret... καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā—doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου=ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτήν. ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientiae=πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3. ἐν τέλει). volumine] ἰδὲ Ἀγγ. 13, 3: in annali suo. exposuerit] ἐξέθηκε. magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. c u r ũ l e s τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιοθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. Ὁ a n n a l i s τοῦ Ἀττικοῦ ἔφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π. X.

2. est] ὑπάρχει. quae]=ut ea. in eo] δηλ. volumine, libro. ex eo] δηλ. volumine, libro. possimus] ἰδ. ἀνωτ. 16, 4.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό. δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Πρώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως), ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū] ἰδ. Ἀγγ. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων=ἐν (χρὸν. νολογικῇ) τάξει ἰδὲ § 1: ordinavit. quis...] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ

τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. ('Η ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα=τίς; πῶς ὀνομάζετο;). a quo... quibusque]=a quo... et a quibus' ἰδὲ λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ἰδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἑξῆς: pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā). Scipionis Corn... et F. Max. (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (familiā). quibus (libris)] β' ὄρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius=iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθική. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ.=noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπῳς (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] ὅλους τοὺς ἄλλους: 'Η δοτική συνηθεστέρα' ἰδ. Hn. 4,1,1. A. 3,3.

6. exposuit ἔνν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] ἑκάστου. sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὗρισκοντο εἰς τὸ 'Αμάλθειον (=τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης 'Αμαλθείας) εἰς τὸ τῆς 'Η-πεύρου κτῆμα αὐτοῦ' ἰδὲ 14,3. facta magistratūsque] τὰ δημόσια ὑπουργήματά ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisque] (δύο λέξεις: quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσύτερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. descripserit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρω(μα)τικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτικὴ δυνητικὴ)=ἤθελεν εἶναι. res... declarari] ἀναφέρεται εἰς τὸ quod vix... (τοῦτο δὲ μόλις... ὅτι κατέστη δυνατόν). est] ὑπάρχει, κατέχomen. 'Εδημοσιεύθη τῷ 60 π. X. Δέν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus. liber] βιβλίον, «ὑπόμνημα» confectus]=scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἔνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1^{ου}—19^{ου} κεφ.). vino] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16,4.) e d i t a sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ 'Αττικοῦ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π. X.) τοῦ 'Αττικοῦ. ei]=Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19^{ου} κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22^{ου}. 'Η προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. X. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus]

(τετελ. μέλλ. [Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος])=κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6, 2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii=υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μέ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.=οἵτινες ἦσαν ἴσους(μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores ἦτον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βρούτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortuna.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦ του ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγουστός ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ ὄρω. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] Ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἔκαλεῖτο Caesar Augustus. est consecuta]=tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὃ τι. ei] δηλ. Caesar. quod... detulerit] (ἢ ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ tribuerit)=detulit. Ὁμοίως consiliārit = conciliavit, quivit] ὀριστ. (θα ἠδύνατο νὰ τεθῇ non quierit). conciliārit] (=concilaverit) ἐνν. nihil ei non... quod ...quod nemo... consequi τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἢ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ δμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἢ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar]= Octavianus. Drusillā nato]= Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις.

ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἢ δη) πρὸ. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νά. ἰδὲ 2, 2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... moraturus] (πλάγ. ἐρωτήσεις) τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)...

2. in urbe ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἢ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νά γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν). esset moraturus] ἔμελλε νά διατρίψῃ.

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut... ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ. : accidit ut... curaret, cum prolaberetur. vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῷ ὁ Ὀκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. Ὁ Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου (ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3). Ὁ Ἀττικός διέτριβε τότε ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accurate] σύναψον πρὸς τὸ certiore facere. sibi] πλεονάζον ἐξαίρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύνταξις : adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ult. t. certiore fac. Atticum quid ageret (ὁ Ἀντ.).

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξιζει, (τί θέλει νά πῇ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13, 4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικὴ (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] (δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. i n c i d e r e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἦτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νά ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήθειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι

εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad]=usque ad. ut... non indiguisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμών· αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-ον=-ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἡθική μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως)=χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προοτεινόντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. m o r b o. cum] χρόν. quos] eos (dolores) quos. ex] ἰδ. Κάτ. 2, 1. tanta vis morbi]=morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνις συριγγίων (=ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei]=Attico. priusquam... accideret] πρὶν συμβῆ.

5. ut] (εὐθύς) ὥς. innixus—inquit] στηριχθεὶς—εἶπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαγρ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῶν (=et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς =ὥς ἐλπίζω .. satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεῦσετε (=persuasi). me nihil reliqui fecisse]=me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret]=tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἑμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἠθέλησα νὰ ἀγνοῇτε)=ἠθέλησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαγρᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quid—quid]=si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρητική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἡὔξησα. deinde] ἔπειτα (ἐάν δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustra] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (προσπαθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐν- νόησον πάλιν τὸ migrare (=discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὲ ἐνῶ. quod] ἀντικείμεν. τοῦ cogeret. et... reservaret] (ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ προ- ηγουμένου ne)=et ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse]=superstitem (=ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρόν. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ. in eo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π. Χ. Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lexiculā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ, ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγού- στου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegātes, Ἰum, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ τῆς Σικελίας.

Aemilius (L. Aem. Paulus). Δεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος : 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π. X.) Hn 4, 4.—2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π. X.) Hn 13, 1.

Aemiliī, ὄrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4. Afrīca, ae, θηλ. Ἀφρικὴ, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Hm 2, 2.

Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων· ἰδ. Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγριππας. Διεκρίνεται ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π. X.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes, Ἰum, θηλ. Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.

Aniciā, ae, Ἀνικία : ἑξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ· ἰδὲ καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π. X.).

Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος : εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Appennīnus, i, ᾶ, τὰ Ἀπέννινα ὄρη.

Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχεισε (τῷ 312 π. X.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππίος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασιλίσσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Πρίντζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφύζονται ἔτι λείψανα.

- Apulīa, ae, θηλ. Ἀπουλία: χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτροουρίας (νῦν Arrezo).
- Asīa, ae, θηλ. (Ἀσία): 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (Ἀ ν α τ ο λ ῆ) Ην 8, 4. — 2) ἡ ῥωμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π. Χ.) Ἀσία Α 6, 4.
- Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.
- Attīcus (T. Pompōnīus Atticus) *ιδ.* C 3,5 Ην 13,1 καὶ Α1 καὶ ἐξῆς.
- Aurēlius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὑπάτος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π. Χ.) Ην 7, 1.
- Baebīus, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας. *ιδ.* Tamphilus.
- Balbus (L. Cornēlius), Βάλβος, (ὑπάτος τῷ 40 π. Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae. ᾱ. Βάρκας (λ. Φοινικική, *ιδ.* λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσωνυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithynī, ōrum, ᾱ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας τῆς Ἀσίας. Blitho, *ιδ.* Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.
- Caecilīus (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ: C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π. Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας Α 19, 2.—2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π. Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γαῖος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανὸς.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolīum, īi, οῦ. Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου Α 20, 3.

Capŭa, ae, θηλ. Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ōnis: 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος, ἢ Censorius: *ιδ. βιογρ. Κάτωνος*. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεότερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτικάϊος) διότι ἠτυοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π. X.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.

Catŭlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὑπάτος (242 π. X.). Centenŭs (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σεργιλίου.

Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὑπάτος (181 π. X.) Hn 13, 1.

Cicēro, ōnis: 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ῥωμ. πολιτικός, δῆτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκεμβρ. τοῦ 43 π. X.) A 1, 4. 5, 4. 19, 3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόϊντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π. X.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2. — Πληθ. Cicerōnes = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidŭm, ἱ. οὐ. Κλαστιδίον (νῦν Casteggio). πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς B. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova).

Claudŭs: 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὑπάτος (196 π. X.) Hn. 7, 6. — 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὑπάτος τῷ 207 π. X.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2. — 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ. X.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.

Cornēlŭs (C.) Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὑπάτος (193 μ. X.) Hn 8. 1. *ιδὲ Cethegus καὶ Scipio*.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὑπάτος τῷ 65 π. X. A 4, 5.

Crēta, ae, θηλ. Κρήτη Cretenses, ἱum, ᾱ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῖτες.

- Cyrēnaei, ὄρυμ, ἄ. κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.
- Diāna ae, Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.
- Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (32 π.Χ.).
- Drussilla, ae, ἰδ. Claudius ἀρ. 3.
- Ennius (Q. = Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π. Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.
- Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.
- Eryx, ὕκισ, ἄ. Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [M o n t e] San Giuliano).
- Etruria ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν T o s c a n a), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.
- Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197-159 π. Χ.).
- Fabius : 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator = Μελλήτης), ὕπατος τῷ 214 π. Χ., ὀνομαστός στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἑξῆς, C 1, 2. Πληθύντ. Fabii, ὄρυμ, ἄ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18, 4. 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π. Χ.) Hn 13,1.
- Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστός διὰ τὸν οἶνον.
- Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων, καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.
- Flaccus, ἰδ. Valerius.
- Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοῖντιος Φλαμινῖος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 198 π. Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π. Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminius (C.), Γαῖος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π. Χ.)

- Fregellae, *ārum*, θ. Φρεγγέλλαι (νῦν *C e r r a n o*), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ *NA* τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάϊος Φούριος, ῥωμαῖος ὕπατος (196 π. X.).
- Galba, *ae* (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος *praetor* ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π. X.).
- Gallia, *ae* θ. Γαλατία, Γαλλία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς *Gallia transalpina* (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) *Hn* 3, 4. καὶ β) εἰς *Gallia cisalpina* (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynīi, *ōrum* ἄ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράχχος), ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 215 καὶ 213 π. X. Ἐφονεύθη τῷ 212 π. X. πολέμων κατὰ τοῦ Ἀννίβα.
- Graecus, ἑλληνικός, ἑλλην *Hn* 13, 2. *C* 3, 2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, «Γραΐγαι Ἀλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ *Kraig*=φαίδος βράχος) Γραϊκαὶ Ἀλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν(ῆ) κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὑψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους *Genèvre* (ὑψ. 1860 μ.). Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἕ. Γράγαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ *graius*=*graeus*) ἀπὸ τοῦ ἑλλήνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, *i*, οὐ. Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν *S u s a*).
- Hamīcar, ἄρις, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα καὶ στρατηγός (247-229 π. X.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ *Melqart* Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρον, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο *Barag* (*Barak* ἢ *Barca*=ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannībal, ἄλις, Ἀννίβας (246—183 π. X.). Ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ *baal* (Βάαλ=Βῆλος) ἴδ. *Iuppiter*).
- Hasdrūbal, ἄλις, Ἀσδρούβας: 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228—221 π. X.) *Hm* 3, 2. *Hn* 3, 1. — 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π. X.) παρὰ τὴν Σήνην *Hn* 3, 3. *C* 1, 2.

Helvius (C.) Γάιος Ἑλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π. X.).

Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἑθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Graivus (=Graecus?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.

Hippo, onis, ἄ. Ἱππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a).

Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι. τ. ξ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἑβρου) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐν τεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόϊντος, Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114—50 π. X.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ρώμης (ἀπὸ τοῦ 89—68 π. X.).

Italīa, ae, θηλ. Ἰταλία, Italicus, ἰταλικός.

Iuppiter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ρωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (=Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3. ἰδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6, 2 (οὐσ.) Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι. Hn 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1. ἔξ.

Karthāgo (καὶ Carthago), γῆνις θηλ. Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π. X. (σήμερον σφάζονται ἐρεῖπια παρὰ τὴν Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ρώμης, κατεστράφη τῷ 146 π. X. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.

Labēo, id. Fabius. ἀρ. 2.

Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).

Ligures, um, ἄ., Λίγυες, Λιγυστίνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Genova).

Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὑπατος τῷ 218 π. X. καὶ 194 π. X.).

Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος

ὑπατος (74 π. X.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77—66 π. X.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν A 5,1.

Lusitāni, ὄρουμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί· ἰδ. Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 242 π. X.) Hm 1, 3.5.

Mago, ὄνις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ῥωμ. ὑπατος (τῷ 212 π. X.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2.—2) ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π. X.), Hn 13,1.—3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὑπατος (τῷ 50 π. X.). Ἀπέθανε ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π. X. — Πληθ. Marcelli, ὄρουμ, ἄ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκελλῶν A 18, 4.

Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 82 π. X.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π. X.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π. X.) A 1,4. 2, 2. 15, 3.

Maximus, ἰδ. Fabius.

Minucius: 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὑπατος (193 π. X.) Hn 8, 1.—2) Marcus Minucius Rufus, ἱππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2 καὶ 3.

Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ῥώμης. — Nomentanum (praeidium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, ἄρουμ, ἄ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β Ἀφρικῆς.

Octavius, ἰδ. Caesar 2.

Padus, ἰ, ἄ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὖ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἰδ. Aemilius.

Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος του Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama) ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Οὐσ. Pergamēni, ὄrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.

Perpenna, ae (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 92 π. Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π. Χ.).

Phidias, ae Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).

Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221—179 π. Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως.

Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ. Φοίνικες=Καρχηδόνιοι (ὥς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 1, 1. Poenus (=Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um Καρχηδονιακός.

Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.

Prusiā (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα).

Pyrenaeus saltus, ἄ. τὰ Πυρρηναῖα: σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.

Quirinālis collis, ἄ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπὶ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν Montecavallo). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).

Rhodānus, i, ἄ. Ῥοδανός, (νῦν Rhodane), παταμός τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.

Rhodīi, ὄrum, ἄ. οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.

Roma ae, θ. Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.

Romānus, Ῥωμαῖος· οὐσ. Romāni, ὄrum. ἄ. οἱ Ῥωμαῖοι.

Romulus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.

Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).

Sabīni ὄrum, ἄ. Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α τοῦ Λατίου. in Sabiniis = ἐν τοῖς Σαβῖνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1, 1.

Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

- lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π. X.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ. Σαρδώ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν εἰς τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio ōnis: 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π. X.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 — 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π. X.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π. X.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.
- Servilius (τὸ πλήρες Gn[aeus] Servilius Gemīnus), Γναῖος Σεργίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π. X.).
- Sicilia, ae, θ. Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (=ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας)-ἔλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν.
- Sosius, (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π. X.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλῖος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος (Σπάρτης), ἔλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π. X.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius: 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π. X.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος (τῷ 88 π. X.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθής, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος τῷ 51 π. X. A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syrīa, ae, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

Tamphiliānus, ὁ ἀνῆκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ιδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπατῶν.

Tamphīlus, Γάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π. X.) Hn 13, 1.

Terentīus (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π. X.

Thermopylae, ārum, θ. Θερμοπύλαι. Hn 8, 3.

Tibēris, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἄ. Τίβερης (νῦν Tevere) ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης.

Torquātus: 1) Manīus Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος, ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π. X.) A 1, 4, 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15, 3.

Trasumēnnus, i, ἄ. (κατὰ παραλείπην τῆς λέξεως lacus ἀρσ.=λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἑτροουρίας (νῦν lago di Perugia).

Trebīa, ae, ἄ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαφερόν τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).

Tullīus, Τύλλιος· ἰδ. Cicero.

Tusculum, i, οὐ. Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.

Utīca, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.

Valerīus (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 195 π. X.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π. X.). C. 1, 1, 2, 1.

Venusīa, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.

Vettōnes, um, ἄ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).

Vipsanīus, ἰδ. Agrippa.

Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π. X.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Hn 13, 2.

Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Καρχηδόνος. Hn 6, 3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ *

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo). πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2, 2. 6, 3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐναντίον τινός) Hn 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς· ἀπό, ἐκ C 2, 4. 3, 3. A 5, 3. 16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους· ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18, 3 (a quodque ortus=et a quod ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐμπορεύσεως ἐνεργείας, a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1, 5. A 1, 1. 14, 2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου = ὑπό, παρὰ (+γεν.) Hn 2, 2. C 2, 4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφί-

στημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρόν. Hm 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπανα-
στᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2, 4. ab-est, id. absum.

ab-horrēo, ὕϊ, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-īcīo (πρόφερε ab-īcīo ἐκ τῆς ab καὶ īcīo), iēcī, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [παραπετῶ]).

abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi—, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, id. absum.

ab-sum, afūi, abesse εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω, A 20, 1. ἀπέχω, εἶμαι μακρὸν Hn 6, 2. absens ἀπών Hn 2, 1. 8, 2. A 3, 2. 20, 4.—2)

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται το γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us -a, um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ.—Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἑκάστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ.—Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον.

Hm=Hamilcar, Hn=Hannibal, C=Cato, A=Atticus.

ἀπὸν (ἀνευ συνδρομῆς, συμπρά-
ξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h)
ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως
πρὸ συμφ.) καί, καὶ δὴ. multo
aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque
antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρό-
τερον (ἄλλα καὶ πρότερον).

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad ha-
stam publicam προσέρχομαι εἰς
δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρα-
σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-
βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ.
hasta). 2) Africam (ad=Afri-
cam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀ-
φρικὴν. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφα-
νίζομαι. A 21, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπι-
σπεύδω.

accēpi, ιδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessio, ōnis, (ἐπ)αύξησις.

ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdit,—
3. (προσπίπτω). 2) accīdit συμ-
βαίνει.

ac-cīpio (ad καὶ cāpio), accēpi,
acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-
χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A
2,4,3) λέγω ναί, συγκατανεύω, πα-
ραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβά-
νομαι, (κατα)νοῶ, μαρτάνω A 1, 3.
5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ
ἄξιωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, ἐπαυξά-
νομαι.

accurāte, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-
λῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ
(ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος).
in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ
δίκῃ· ιδ. suos.

acīēs, ēi (τάξεις μάχης), παράταξις,
μάχη Hn 6,4. 2) ναυτική παρά-
ταξις Hn 11,1. 3) in acīē «κατὰ
στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.

acquiēvi, ιδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα-
παύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν)
ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».

acrīter, ἐπίρρ. (δξέως). 2) δραστη-
ρίως, ἐντόνως. Συγκρτ. ἐπίρρ.

acrīus, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrīme
(acer, acris, acre δριμύς, δξύς).

acroāma, ātis, οὐ (πληθ. āta, δοτ.
āfai. ātis), ἀκρόαμα [ἐκ τοῦ ἀ-
κροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρ-
ψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο ἀνα-
γινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴ-
τε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς π.χ.
ἀνάγνωσμα, σκηνική παράστασις,
ἀπαγγελία, μέλος, ᾠσμα. 2) ἀντὶ
τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει
(διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ.
[μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις]), ὁ ἀνα-
γινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσι-
κός, ὁ ᾠοδός.

actor, ōris, ā. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε-
λῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,
ὁ ἔργῳ ὑποστηρικτής· ιδ. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς, εἰς Hn
2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν.

scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22,4.—2) χρονικῶς· μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4.—3) πρὸς δῆλωσησιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, ἰδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addedi), additum (ἐκ τοῦ ad—dātum), 3. προσίδημι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspiciōnem καθίστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσέρχομαι.

adēo, ἐπίρρ. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὕτω, (τόσον)

ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπέια [κάνω κοῦρα].

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ἰδὲ ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προσίθηναι, συνάπτω.

adiunxi, ἰδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ. τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum, (ἐκ τοῦ ad mōdus= μέχρι τοῦ απαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admōnītus, ūs, ā. (admonēo παραινῶ) παραινέσεις. admonitū

(μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός).

ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orītor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ā. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1.—2) ἐπιθετικῶς· νέος ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentūlus, i, ā. μεῖραξ, νεανίας, (νέος ἀνὴρ) A 2,1. 2,4 (ἐνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). 2) ἐπίθ. admodum adulescentūlus πολὺ νεαρός Hm 1,1.

adventus, ūs, ā. ἄφιξις.

adversariūs (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὖσ. ā. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι), ἀπέναντι, ἀντικρύ. 2) τοπικῶς· ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς· ἐναντίον, παρὰ+αἰτ.

aedēs (ἀρχαϊότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram=aedificavēram.

aedificātor, ōris, ā. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὰ οἰκοδομῇ ὥραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificiūm, īi, οὐ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.

aedificō, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.

aedilis, is ἄ. ὁ ἀγορανόμος. aedilis plebeī (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.

aedis, id. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἀμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.

āepheus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὁμῆλιξ). 2) οὐσ. ἄ. ὁ ὁμῆλιξ.

aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης, ὡσαύτως.

aequus, ὁμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής, ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμφέρων) ὅρος (ἐπὶ τόκου).

aerarium, īi, οὐ. ταμεῖον, ταμεῖον (τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ. χαλκός. 2) χρῆμα aes aliēnum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν = χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρὼν χρόνος Hm 2,5. affēci, id. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre, 3. (προσφέρω). 2) testimonium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδειξιν (τεκμήριον).

af-ficō (ad καὶ facio), fēcī, fec-tum, 3. οὕτω διατίθημί τινα 2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα. afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμία affinitas, ātis, κηδεστία, συγγένεια ἐκ γάμου.

affuit, id. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀφθονία). 2) περισσεια μετὰ πολυτελείας, περιττή πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήματος affluenter ἀφθόνως), πολυτέλεστερον (μὲ περισσότερο λοῦσσο).

ager, agri, ἄ. ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλαύνω) 2) mente ἐν τῷ νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, actum. 3. (ἄγω). 2. ἐπιτελῶ, κατορθῶ, Hn 10, 1. 3) πράττω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξάγω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλεμον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ (ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad vitam agendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται (παίζεται) A 15,2.

agricola, ae. ἄ. (ἀγρονόμος, γεωπόνος), γεωργός.

alīas, ἐπίρρ, ἄλλοτε.

aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.

alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.

ἄρρ. ὥς ἐπιθετ. τις, τι A2, 3.14,1.

18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,

qua, quod A 3, 2. 3, 3. 2) ἄντων.

ἄρρ. ὥς οὖσ. aliquis, aliquid τις, τι

Hn 11, 2. A 20,2. Συγκεκομμένος

τύπος, quis, quid Hn 2,6. 9,2.

alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.

alīter ἐπίρρ. ἄλλως. aliter ac

ἄλλως ἤ.

alīus, alīa, alīud (γεν. alīus, δοτ,

alīi (ἄλλος, διάφορος. alīi—alīi οἱ

μὲν—οἱ δέ.

alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)

morbum τρέφω, παρατείνω, ὑπο-

θάλλω τὴν νόσον.

alter, altēra, altērūm, (ὁ ἕτερος).

2) ὁ δεύτερος.

alterūter, ἴutra, ūtrum ὁ ἕτερος.

alterūtra pars τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο

κόμμα (μερίς).

amātor, ōris, ἄ. (ἐραστής). 2) φί-

λος, θαυμαστής, λάτρις, ἐραστής.

ambītus, ūs ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-

δεία). 2) παράνομος σπουδαρχία.

(ἐκλογικαὶ παραβάσεις).

amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.

amicitīa, ae, φιλία.

amīcus, ἐπίθ. φίλος.

amīsissem, ἰδ. amitto.

a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-

λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.

āmo, 1. ἀγαπῶ.

amoenitas, tātis, (χάρις). 2) τερ-
πνότης (εὐμορφία).

amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑ-

δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο

λαβῶν ἢ ὠτίων).

amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2)

λαμπρότης, σπουδαιότης.

amplīus, ἐπίρρ. πλέον (θετ. amplē

ἀφθόνως). amplīus centum mi-

lia ἀντὶ amplius q u a m centum

milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.

non amplius novem annos οὐχὶ

πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.

amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κατὰ

τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν, με-

γαλοπρεπής.

ἄη, μόρ. ἡ (εἰσάγει τὸ β' μέρος

πλαγίας ἐρωτήσεως).

anagnostes, ae, (αἷτ. ἐν. anagnos-

tem καὶ anagnosten), ἄ. ἀναγνώ-

στης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνώσται

ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, Ἑλ-

ληνες ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀνεγί-

νωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως τῶν

Ῥωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ δεί-

πνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις

εἶναι lector (= ἀναγνώστης).

angustīae, ārum, πληθ. (τὰ στενά)

angustiae locorum τὰ στενά, τὸ

στενὸν πέρασμα, ἡ στενοχωρία,

τὸ στενόπορον, ἡ κλεισώρεια.

anīma ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).

2) ψυχή, ζωή.

animadverto (animum adverto),

verti, versum, 3. (προσέχω τὸν

νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in ali-

quem ἐπιτιμῶ τινι.
 anīmus, i, ἄ. (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πρῶως (ἀνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo... ventre πνευματικῶς... διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālis, is ἄ. (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἐνὸς ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατανεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω.
 annus, i, ἄ. ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno quarto (pono) postquam τρία (ὀκτὼ) ἔτη ἀφοῦ... Hn 8, 1. Hm 4,2.
 annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (δι') ἐν ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸ A3,3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20, 1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3, 4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν πρότερον A 19, 2. 3.
 antēā (ante eā), ἐπίρρ. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2.

antiquitus, ἐπίρρ. ἀρχαιόθεν.
 ap-pārēo, ūi, ītum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12, 4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16, 4.
 ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω. appellasse=appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ap-prīme (ad-prīmus), ἐπίρρ. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρὰ τινα, παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10,1.—
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7, 3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, īi. οὖ. (διατηρία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριόριστος ἰσχύς) Hn 12,5.
 arbītror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15, 1.
 arcessi, παθ. ἀρρηφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὖ. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
 arma, ōrum, οὖ. πληθ. (ὅπλα). 2) ὅπλα, πόλεμος.
 armo, 1. (ὀπλιζω). 2) παρέχω ἔνοπλον δύναμιν Hn 10, 1,—2) ὡς οὖς. armāti, ōrum, ἄ. οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīpō (ad-rāpio), rīpūi, reptum, 3. (ἀναρπάζω). 2) aliquid μετὰ

ζήλου επιλαμβάνομαι, ἀφορισοῦμαι εἰς τι.
 arripui, ἰδ. arripio.
 artifex, artificis, ἄ. (ὁ μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi, nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
 ascitus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco) īvi, ītum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) δυστροπία.
 assēcla, ae, ἄ. (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ τοῦ assēquor), ὁ ἀκολουθῶν τινα, ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ ἀκολουθοῦ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ῥωμαίου στρατηγοῦ).
 assiduus, συνεχής.
 at, σύνδ. ἀλλά, δέ.
 atque, ἰδ. ac.
 at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum, 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχολοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.
 auctor, ōris, ἄ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ καλοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής, ὁ σύμβουλος ἰδ. actor.
 audeo, ausus sum, 2. (ἡμιαποθετικόν) τολμῶ. negare ausus non sum δὲν τολμῶ νὰ εἶπω (τὸ) ὄχι.
 audio, īvi, ītum, 4. ἀκούω. 2) ἐξ ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A13,7.
 augēo, auxi, āctum, 2. αὔξω, αὐξάνω. augeo officium αὐξάνω τὴν

ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλwsύνην.
 aurēus, χρυσοῦς.
 aurum, i, οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.
 ausus, ἰδ. audeo.
 aut, σύνδ. ἢ.
 autem, σύνδ. δέ.
 auxiliūm, īi, οὐ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικός: auxilia, ōrum, οὐ. βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.
 avaritiā, ae, φιλαργυρία.
 avunculus, i, ἄ. θείο (πρὸς μητρός), μητρᾷδελφος (ἀδελφὸς τῆς μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.
 bello, 1. πολεμῶ. animo bellare μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.
 bellum, i. οὐ. πόλεμος.
 bēnē, επίρρ. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).
 beneficium, īi, οὐ. (εὐεργεσία). 2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.
 benivolentia, ae, εὐνοία, εὐμένεια.
 usus benivolentiaque, αἱ καλὰ φιλικαὶ σχέσεις, ἡ ἐκ τῆς φιλίας εὐνοία.
 biduum, i, οὐ. (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν.
 bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνὰ δύο, δύο.
 bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.

bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος). καλός, χρηστός, ἐνάρκτος. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13, 3. Πληθ. boni, ὄrum. ἄ. «οἱ ἀγαθοί, οἱ ἄριστοι»—optimates (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ κοινωνία, (οἱ καθ' ὡς πρέπει πολῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ ἀρχῶν]) A 22, 4. — Οὐσ. bonum, i, οὖ. καὶ πληθ. bona, ὄrum, περιουσία (τὰ καλὰ).
breviter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ προφέρεται Gāius), Γάιος.
cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
caducēus, i, ἄ. κηρύκειον. Σύμβολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύκων εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐλαίας) εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας περιελίσσονται δύο ὄφεις (πρβλ. τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν νεωτέρων στρατῶν).
calamitas, ātis, φθορά.
callīdus, πανούργος.
campus, i, ἄ. τὸ πεδίον, πεδιάς, (κάμπος).
cāpo, cecīni, —, 3 (ἄδω). 2) προφητεύω, προμαντεύω.

cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγηδόνας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαίτης). honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπιτυγχάνω) ἀρχὰς (τιμὰς). 2) συλλαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ, κερδίζω, θέλω, (τρᾶνω) A 19, 2.

capitulātum, ἐπίρρ. κεφαλαιωδῶς. dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.

captivus, i, ἄ. ὁ ἐν πολέμῳ ἄλλος, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλέας, ἀγαπητός.

castellum, i, οὖ. φρούριον.

castrum, i, οὖ. (ὄχυρὰ θέσεις φρούριον). 2) πληθ. castra, ὄrum, οὖ. στρατόπεδον Hn 5, 4. C 1, 2. castra pautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνελκυσμένων νεῶν) Hn 11, 6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13, 3. casus, us, ἄ. (πτῶσις). 2) σύμπτωμα. casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην. causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11, 3 ἀφορμὴ Hn 3, 1. causā (ἀφαιρ. ἧς προτάσσεται γενικὴ) ἔνεκα, rei publicae causā τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.

cecīdi, id. cado.

cecīni, id. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)

ἀναχωρῶ, καταλείπω *hosti*, ὑποχωρῶ τῷ πολεμῳ (τ. ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). *pertinaciae* (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.

celāris=*celavēris*, ἰδ. *celo*.

celer, *celēris*, *celēre* (ταχύς). 2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. *facilis*.

celeriter, ἐπίρρ. ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. *apud aliquem* δειπνῶ παρὰ τινι. *cenātum est* (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδειπνησαν.

ensor, *ōris*, ἄ. ὁ τιμητής.

ensorius, ἱί, ἄ. ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, *ae*, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ. ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. *amplius centum milia*=*amplius quam centum milia* πλέον ἢ ἑκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ. *certus*, (βέβαιος). 2) συγκρτ. *certior*. *certiorem facio aliquem* βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ἰδ. *cedo*.

(*cetērus* ἕτερος), *cetēra*, *cetērum*. (Ἀντὶ τοῦ *cetērus* λέγεται *reliquus*). 2) ἐπίθ. λοιπὸς *Hn*

1, 1. *A* 13, 3. 3) οὐσ. *ceteri*, ἄ. οἱ ἄλλοι *Hn* 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς *A* 15, 5.

cibus, ἰ, ἄ. τροφή, τρόφιμα.

circiter, ἐπίρρ. περὶ + αἰτ., περίπου.

circumdēdi, πρkm. τοῦ *circumdo*.

circum-do, 1. περιβάλλω.

circum-ō, ἱί, ἵtum, *circumīre*, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem ἰδ. *circumeo*.

circum-vēnio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. *circumvenior insidiis* (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἄ. καὶ θ., ἵus, οὐ (γεν. -iōris) ὁ ἐπὶ τὰδε, ὁ ἐντεῦθεν. *citerior Hispania* ἰδ. Πίν.

civīlis, *e*, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, *is*, ἄ. πολίτης.

civitas, *ātis*, πόλις (ἐν τῷ συνόλῳ) (κράτος) *C* 3, 3. 2.) πόλις *Hn* 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις *A* 3, 3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) *A* 4, 5.

clam, ἐπίρρ. κρύφα.

clandestīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.

clarūs, συγκρ. τοῦ *clarus*.

clārus, ἔνδοξος.

classiarūs (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

οὐσ. πληθ. *classiarīi*, ἄ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».

classis, *is*, στόλος. *classe* κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (πε-
ρι)κλείω.

cláusus, ίδ. claudio.

coactus, ίδ. cogo.

coepi, coepisse, (δ. ἔλλειπτικόν),
ἡρξάμην. morbus levior esse
coepit ἢ νόσος ἡρξισε νὰ εἶναι
ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή),
ἡρξισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ ση-
μεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ.
conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτων-
ται (νὰ ῥίπτωσιν) ἡρξισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. ami-
ce cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις.
cognitus, ίδ. cognosco.

cognōmen, ἴνις, οὐ. ἐπωνυμία,
ἐπωνύμιον.

cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώ-
σκω. 2) γινώσκω ἐξ ιδίας ἀντιλή-
ψεως, μανθάνω A 13, 7. 18, 1. 3)
εὐρίσκω, βλέπω (δ ι α π ι σ τ ὶ ν ω)
Hm 2, 1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.

cognōvi, ίδ. cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ co [δ ἐν συνθέσει=
cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōgēgi, cōac-
tum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
cohortatō, οἰνις, (παραίνεις). 2)
διαταγή, ὁδηγία (=praecepta)
Hn 11, 1.

collēga, ae, ἄ. συνάρχων.

col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lec-
tum, 3. (συνδέω), 2. συνάπτω,
συναθροίζω.

collis, is, ἄ. λόφος.

col-lōco, 1. (con ἀντὶ com[=cum

καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθί-
στημι, τοποθετῶ, Hn 11, 4. 3)
δίδω τινὶ γυναῖκα (=in matri-
monium do) A 19, 4.

colloquūm, ἴι, οὐ. συνδιάλεξις.

colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζο-
μαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.)
τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω
μακρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς
ἐκτιμήσεως).

comītas, ātis, εὐπροσηγορία.

comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2)
προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comi-
tantibus omnibus bonis προπεμ-
πόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνο-
δείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ, Hn
2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω,
ἐκθέτω A 21, 5.

com-mitto, 3. συνάπτω, (ἀρχίζω)
Hn 11, 3. 2) me fluctibus civi-
libus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι)
ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω
τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς
τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροση-
γορος, προσηνής, καταδεκτικός.

com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

com-pāreo, rūi,—, 2. (κατα)φαί-
νομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pāro, 1 παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 3. συν-
ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.

com-pērio, pēri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.

complēo, ēvi, ētum. 2. πληρῶ

Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμπληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
 complessem, ἰδ. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra (γεν. complurium, πλείονες). 2) ἄρχε-
 τοὶ (ὅχι ὀλίγοι, κάμποσοι),
 compōno, 4 (συντίθημι). bellum
 τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
 νω) Hn 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην
 ποιοῦμαι Hn 7, 1.
 compositūrus, ἰδ. compōno.
 comprehendo, prehendi, prehen-
 sum, 3. συλλαμβάνω.
 com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω,
 ἀποδέχομαι. publice comproba-
 tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
 τος) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
 θη).
 compūli ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
 cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ. ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης. ὁ προξενητής.
 concilio, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
 συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
 εἰρήνην ποιῶ (ὥς μεσίτης). nuptias
 συνάπτω γάμον. fortunam δημι-
 ουργῶ, παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν
 τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3) ἐπιδασυ-
 λεύω A 19, 3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ.
 concito.

concito, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, pīni,—, 3. (con καὶ
 cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ. non in-
 temperanter concupiscere quod
 a plurimis (ἐννοεῖται concu-
 pisci) videas (=videat aliquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
 ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
 δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναται τις νὰ
 ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ. συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condicio, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὄρος, ὄροι Hn 6, 2. A 2, 4. ἰδ.
 aequus.
 condiscipulātus, ūs, ἄ. συμμαθη-
 τεία.
 condiscipulus i, ἄ. συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fēto, contūli, collātum, con-
 ferre, (συγκομίζω). 2) confero
 me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω
 Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3, 3.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-ficō (con-facio), fēci, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ
 Hn 2, 4. 3) librum (orationes)
 βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι
 (συγγράφω).
 con-fligo, flixī, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflixī, ἰδ. confligo.

congrēdīor (con-grādiōr), con-
gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
(συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖ-
ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
congressus, ἰδ. congedior.

con-īcīo (πρόφερε conjiicio), iēcī,
iectum, 3. (con καὶ iācio), ῥίπτω
(ἐντός).

coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ. con-
iunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
σμῷ.

coniunctīo, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
μία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους
ἀποπειράς.

con-scendo (con καὶ scando),
scendī, scensum, 3. navem εἰς-
βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.

conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμένος.
patres conscripti = Senatores
(= Συγκλητικοί).

consecutūrus, ἰδ. consequor.

con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι)τυγχάνω
Hn 10,5. A 19,2.21,1.

con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω)
2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασώζω, φυλάττω.
res meas τὰ ἑμαντοῦ πράγματα
(τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν)

Hn 10. 1. odium διατηρῶ τὸ
μῖσος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
βομαι) τὸν ὅρκον, δὲν παραβαίνω
τὸν ὅρκον.

con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.

consilium, īi, οὔ. συμβούλιον.
consilia interiora τὰ ἐνδότερα
συμβούλια (τὰ ἰδιαίτερα καὶ ἐμπι-
στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
βούλια). consilia clandestina μυ-
στικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
1,5. 3) ἀπόφασις A 21,6. 22,3.
4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδειξιότης.
(πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας
πρὸς μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
conspexi, ἰδ. conspicio.

con-spīcīo (con καὶ τὸ ἄχρ. spe-
cio), spexi, spectum, 3. καθο-
ρῶ. conspīci in neutram par-
tem νὰ διακρίνεται εἰς οὐδέτερον
μέρος (νὰ μὴ κάμνη ἐντύπωσιν
ὑπερβολικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερ-
βολικῆς ἀπλότητος).

constantīa, ae, (εὐστάθεια) con-
stantiā vocis atque vultūs (γεν.)
μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ
προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιωσῇ τὴν
φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).

con-stitūo (con καὶ statūo), tūi,
tūtum, 2. καθίστημι, ἰδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.

con-sto, stīti, —, 1. (συνέστηκα). 2)
συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevērām, ἰδ.
consuesco.
con-suesco, suēvi, suētum, 3.
εἶωθα, συνηθίζω.
consuetūdo, ἴνις, ἔθος, ἕξις τοῦ
βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμι-
λητικότης, θέλητρον τῆς συνα-
ναστροφῆς (ὥραῖοι τρόποι) A 1, 4.
consul, ūlis, ἄ. ὑπάτος. consule ἢ
consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος=γεν.
ἀπολύτω τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,
ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
consulāris is, ἄ. ὁ διατελέσας ὑ-
πάτος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.
consulātus, ūs, ἄ. ὑπατεία.
consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλεύο-
μαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω,
λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ,
βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.
consultum, i, οὗ. ἀπόφασις, δό-
γμα. senātus consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).
consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.
con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτρίχομαι.
con-temno, mpsi, mptum, 3.
(καταφρονῶ). 2) morbum κατα-
φρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμ-
βάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν
ἐποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.
contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφα-

σμα). 2) συνεχῆς, ὁλόκληρος (ἀνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
contīpens, ntis, (συνέχων). 2)
συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, με-
μετρημένος, (οἰκονόμος).
continentīa, ae, (ἐγκράτεια). τὸ με-
μετρημένον, οἰκονομία.
con-tīnēo (con καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
περιλαμβάνω.
contra, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ+γεν.
con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.
contrariūs (ἀντίος). 2) e contra-
rio τοῦναντίον.
contūli, ἰδ. confero.
con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non
convēnit (ἐνν. inter scripto-
res) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία[μεταξὺ
τῶν συγγραφέων] οἱ συγγραφεῖς
διαφωνοῦσι, δὲν γνωρίζομεν ἐπα-
κριβῶς). colloquium convēnit
(πρkm.) συνέντευξις συνεφωνήθη,
συνεφωνήσαν (ἔορισαν) συνέντευ-
ξιν. condiciones non convenē-
runt (ἐνν. inter eos) οἱ ὄροι
δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν
ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι.
convīna, ae, ἄ. (ὁ συμβίων). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδαιτυμών, ὁ σύν-
δειπνος.
convivium, īi οὗ. (ἡ συμβίωσις).
2) ἐστίασις, συμπόσιον.
con-vōco, 1. συγκαλῶ.
copīa, ae, (ἀφθονία). 2) copiae

(πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύ-
ναμις).

corūla, ae, σύνδεσμος, ένωτικὸς
κρίκος, δεσμός (φιλίας).

cornu, ūs, οὖ. κέρας, κέραιον
(ζόφου) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ
στόλου) Hn 8, 4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con και rumpo), rūpi,
ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, id. corrumpo.

cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθη-
μερινός, συνήθης.

credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω
Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix
credendum (=credibile) sit ὅπερ
(=καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι
πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομί-
ζω πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανό-
τητα A 18, 5.

creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδεί-
κνυμι, ἐκλέγω.

cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω.
2) crēvit virtutum laude ηὔξησε
(ηὔξῃθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐ-
παίνου τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀτομικῆς
ἀξίας.

crēvi, id. cresco.

crimen, īnis, οὖ., (κῆμα, ἔγκλη-
μα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ
ἐνοχοποιήσεις.

cubītus, i, ā. (καὶ cubītum, i, οὖ.
κίβιτον), ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, ūs, ā. (περιποίησις τοῦ

σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cul-
tus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐ-
ξυπηρετήσεις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν
τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας,
ὑποδήσεως). cultus cotidianus
ὁ καθημερινὸς (συνήθης), βίος (ἐν
τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς τρόπος
τοῦ ζῆν.

cum, I πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς,
μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς, 1)
πρὸς δήλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1, 5.
4,2. Hn 8,1. ὅθεν erat cum eo
ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐ-
τόν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν
ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον
Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι'
οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn
7,5. 11, 1. 12,5.

cum, II σύνθ. 1) χρον. (τότε) ὅτε,
ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰ-
τιολ. ἅμα) A 20, 2. 3) (χρον. καὶ
ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐὰν Hn 2, 6.
4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν
ᾧ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὁριστ.=cum
historicum). 5) αἰτιολογ., ἐπειδὴ
Hn 10, 4. 11,6. C. 2,2 (cum mo-
raretur), A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3
20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν
καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4.
C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2. cum
quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7)
ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὁσά-
κις, (ἐάν) A 2,4. 20,1,2.

cunctus, σύμψας.

cupidītas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πο-
λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον, cupidī-

tas notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
 κεῖται ἐντοῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερονδίου=τοῦ γνωρίζαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidis-
 simus litterarum fuit ἐνθερμος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα νὰ ἀναγινώσκη συγγρα-
 φεῖς).

cupīo, pīvi (ἡ īi), pītum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώσεως)
 φροντίς A 20,4.

curatīo, ōnis, (φροντίς). 2) (ιατρι-
 κή) θεραπεία, (κοῦρα).

cūro, 1, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερονν-
 διβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodīo, īvi, ītum, 4. φυλάττω,

D

darem, id. do.

datus, id. do.

dē, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἐκ, ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολ-
 λάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2. 2,6.
 A 6, 3.18, 6.

debēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bītum,
 2 ὀφείλω, καθήκον ἔχω. nemini
 dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφί-
 βολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέπει). 2)

ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεωστῶ A2 4.
 debilito, 1. (ἀσθενῶ [=όω] τινα,
 πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ [-έω].

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
 στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους)
 C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2, 1. 22, 3 4) (ἐπὶ ἀψύχων
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi,—, 2. (δοκέω). 2)
 ἀπροσώπως decet πρέπει, ἀρμό-
 ζει, εἶναι πρόπον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 3.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελ-
 λον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερόν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δηλὸν
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω A
 18, 6.

decretūrus id. decerno.

dedērem, id. dedo.

dedēris, id. do.

dedi, id. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.
de-dūco, 3. (κατάγω). 5) συμπαρ-
λαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11, 1.
deductus, ἰδ. deduco.
deduxi, ἰδ. deduco.
de-fendo, ndī, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.
de-fensum (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6, 1.
de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω,
ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3.
3) (παρα)δίδω A 4 2. 4) γνωστο-
ποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.
de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω.
dehortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.
deinde (dein-de), ἐπὶρο. ἔπειτα
primum . . . deinde πρῶτον . . .
ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
delātus, ἰδ. defero.
de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector
non minus animo quam ventre
εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτερον [=
καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καί]
διὰ τῆς κοιλίας.
delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός.
deleō, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφανίζω.
de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
de-mīgro, 1. μεταίχω.
de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. odiūm καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλεόν) τὸ
μῖσος.
de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.
de-prīmo (de καὶ prēmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22, 2.
descisco, scīvi (συννηθ. descīi),
scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀπο-
σκιρτῶ.
descīvi, ἰδ. descisco.
de-scribo, 3. περιγράφω, versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω' εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).
desiderīum, īi, οὐ. πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
desidēro 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω,
παύομαι.
desisto. destīti,—, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).
desperatīo, ōnis, ἀπελπισμός, ἀπό-
γνωσις.
desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ des-
pēro, 1. (ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος,
ἄπελπις. desperatis rebus (ἀφαιρ.)

ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spīcio (de καὶ τὸ ἄχρηστον spēcio βλέπω), spexi, spectrum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περὶ... A 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω. destitērim, id. desisto.

destīti, id. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστεγάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρεπώνω). detectus ἡρειπωμένος.

detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.

detūli, id. defero.

devīci, id. devinco.

de-vīcio, vīxī, vīctun, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vīnco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devīxit, id. devincio.

dexter, ēra, ērum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὁρίζω, προσδιορίζω (χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως [προσδιορίζω τὴν λήξιν] τοῦ δανείου) A 2,4. dictātor, ōris, ἄ. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.

dictus, id. dico.

dies, diēi, ἄ. (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα, paucis diebus (=post pau-

cos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam... τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀποφύ... — in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς)· idē λ. ita.

difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός. difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἰδιότροπος A 5,1.

dignitas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) A 1, 1. 6, 2. 5. 19, 2. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως. dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ τῆς ἀξιопρεπείας τῆς θέσεώς μου.

dilectus, ūs, ἄ. στρατολογία.

dilexi id. diligo.

diligens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo). ἐπιμελὴς τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentia, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3, 4. A 13,4. 2) οἰκονομία, (φειδώ, ὀλιγάρχεια) A13,5. 3) ἱσσις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21,5.

di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lec-

tum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.

di-mīco; 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.

di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2. ἀποπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ
Hn 3, 3. 4,1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12,5.

di-rīpō (dis καὶ rāpio), rīpūi, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθεῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἑ. νικητής.

disiēcī, id. disicio.

dis-īcō (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio] ὀρίπτω, βίλλω), disiēcī, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus (μετοχή τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ὀήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἑμαυτόν), διεσπαρμένος.

dissensi id. dissentio.

dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis-sīdeo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. διίσταμαι, διέστηκα). 2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν). ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.

dis-socō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέ-

ρω εἰς διχόνοϊαν. διαιρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).

districtus (μτχ. παθ. τοῦ d. stringo, strinxi, strictum, 3. (σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

diti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρ. πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.

diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.

dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2. divinatīo, ōnis, μαντική.

divīnus θεῖος. divīna res (θεῖον πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (=sacrificium).

dīvus, ī, (τιμητικὴ προσωνυμία). ὁ ἀποθεωθείς, θεός. divī filius = divī C a e s ā r i s filius A 19,2. do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. v i n c u l i s) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἡττήθην. filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendī παρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημεῖον (=locum), λαβὴν, εὐκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πο-

λιτικά) ἀξιώματα. tempore dato
 εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυ-
 χούσης). do verba (φράσεις τῶν κω-
 μικῶν) παρέχω λόγους κενοῦς,
 φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς
 ἔργα), ἐξαπατῶ (γ ε λ α ω' πρβλ. τὸ
 ἡμέτερον: αὐτὰ ἔναι λόγια). do
 vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς
 ἀνέμοις. ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία,
 ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλη-
 τος δίδεται (κυρίως: aditus ad
 senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγ-
 κλητον), ἐπιτρέπεται τινὶ νὰ τύχη
 ἀκρόάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου.
 me do alicui rei, ἰδ. committo 2.
 doceō, docuī, doctum, 2. διδά-
 σκω. 2) διαφωτίζω.
 docilitas, ātis, εὐμάθεια. docili-
 tas ingenii ἀντιληπτική ἱκανότης,
 εὐκολος ἀντίληψις.
 doctor, ōris, ἄ. διδάσκαλος.
 doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παί-
 δευσις (γενική), διαπραγμάτευσις
 μεθοδική C 3, 4. 3) γνώσεις A
 1, 2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλο-
 σοφική παίδευσις A 3, 3. 4. 1.
 17, 3.
 dodrans, ntis, ἄ. (κατὰ τὴν σημα-
 σίαν ἀπὸ τοῦ de—quadrans=1/4
 ἑλάττων = libra ἢ ās librālis
 μείων 1/4, ἥτοι 3/4 τῆς libra. Μία
 libra=327.45 γραμμ). 2) heres
 ex dodrante κληρονόμος τῶν
 τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς πε-
 ριουσίας) A 5, 2.
 dolor, ōris, ἄ. ἀλγηδών, πόνος A

21, 3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις
 A 4, 5.
 dolus, ī, ἄ. δόλος, τέχνασμα, ἀ-
 πάτη.
 domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου
 A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes
 αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ ду-
 νάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).
 domi, ἰδ. domus.
 domicilium, īi, οὐ. (κατοικία). 2)
 ἔδρα, διαμονή.
 domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7, 7
 A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3, 3.
 οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρη-
 ματ. σημασίας: domi (πρώτ. το-
 πικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A
 3, 3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9, 3. A 13, 4.
 domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A
 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn
 8, 1.
 donicum, σύνδ. (ἀρχαῖος τύπος
 ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέ-
 ρας καθ' ἣν, μέχρις οὗ.
 dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono
 aliquem aliquā re δωροῦμαί τινα
 πράγματι τινι, δωροῦμαι τινί τι.
 dubito, 1. ἀμφιβάλλω. quod nemo
 dubitat (ἀντὶ de qua re nemo
 dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλ-
 λει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς)
 δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι).
 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου
 (χρόνου ἐνεστώτος) δὲν ὀκνῶ νά..
 δὲν διστάζω νά...
 dubius, ἀμφίβολος, sine dubio
 ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

duco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, Hn 2, 4 (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρομέ- νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέ- πει νὰ θεωρηῖται. nefas ducō μετ' ἀπαρεμφ.=θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὥς) ἱεροσυλίαν νά..
dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.
dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστώτος Hn 2,3.
duo, duae, duo, δύο.
duplex, ūcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
dux, ducis, ἄ. (ὀδηγός). 2) ἀρχη- γός, ἡγεμών.
duxī, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.). πρῶθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐκ, ἀπὸ Hn 6, 4 A 21, 1. 2) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ- νους: ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαίρ. Hn 3, 3. 12, 1. 13, 3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς

δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hn 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante). 6, 2 (ιδ. res publica). 13, 6. 6) πρὸς δῆλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1, 2 (e contratio). ex quo=ὅθεν Hn 5, 4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā) ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.
eamque=et eam, id. is.
eandem, αἰτ. τοῦ eādem, id. idem.
ēdictum, i, οὖ. διάγραμμα, διάτα- ξις (ἐδίκτον, ἡδίκτον). Ἀναλαμ- βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμμα εἴτε πα- ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατό- χων (edictum tralatitium διά- γραμμα παραδιδόμενον), εἴτε προσ- θέτοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας δια- τάξεις. Ὁ τιμητὴς Κάτων ἀνα- λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ- λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω.
in vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημό- σιον, δημοσιεύω.
ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex- tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω, 2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A 17, 1. 22,4
ef-fīcīo (ex καὶ fācio), fēcī, fec- tum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορ- θῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά.. 3) κáνω προμήθειαν, συναθροί- ζω (=collīgo) Hn 10,5.

ef-fūgĭo, 3. (ἐκφεύγω)- 2) διαφεύγω τινά (τὰς ἐνέδρας τινός).

effusus (κυρίως : παθ. μτχ. τοῦ

ef-fundo ἐκχέω)= ἐκχυτος. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdī, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντῶν. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.

elegantīa, ae, (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενὴς διαγωγή (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἄ. ἐλέφας.

elīcĭo (e καὶ lācio), cūi, cĭtum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas(=extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentīa, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὠνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγορασθῆς (ἀντίθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (=γάρ).

e-numĕro, 1, ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίρρ. ἐκέῖσε Hm 3, 1. 2) eo

—ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2,3.3) eo.. ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.

ēo, īi (καὶ īvi), ītum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντίθ. repo ἔρπω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου. καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).

eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2. A 2 3.

eōque=et eō. ἐπίρρ. Hm 3, 1.

ephēmĕris, īdis, «ἐφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἐγγραφον).

eques, equĭtis, ἄ. (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ. ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱππέων.

equester, tris, tre, (ἵππικός). 2) ὁ τῇ ἵππικῇ (ἵππᾳδι) τάξει ἀνήκων.

equitātus, ūs, ἄ. τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i, ἄ. ἵππος.
 erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς (εἰς, πρὸς). 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 error, ὄρις, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.
 erūdīo (e καὶ rudis, τραχύς), īvi, ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudīvit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).
 eruditus, (ἐξαισίως) μεμορφωμένος.
 e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος) : αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ,
 et, σύνδ. καί. et—et καὶ—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῇται ἄρνησις) A 22,2.
 eīam, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ : ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.
 etiamnum, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).
 etsi, σύνδ. εἰ καί, καίτοι.
 ex-acīo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.
 ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).
 exarsi, ἰδ. exardesco.
 ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
 excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.
 ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευμένως, μετακαλῶ.
 exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo ἀντὶ ex-em-p-lum = τὸ ἐκλελεγμέ-

νον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
 ex-ēo, īi, ītum, īre, ἐξέρχομαι.
 2) fama exit φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).
 exercītus, ūs, ἄ. στρατός. Πληθ. -ūs=milites, copiae Hn 8,1.
 ex-hāurio, hāusi, hāustum, 4. ἔξαντλῶ.
 existimatīo, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.
 exisse, ἰδ. exeo.
 existīmo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16,4. 20,5. 4) θεωρῶ A 6,1.
 exītus, ūs, ἐξοδος Hn 12, 3.
 ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιούμαι). 2) expedio me ἐκσφῶζω ἔμαντόν, ἀπαλλάττομαι [ξεμπλέκω, γλυτώνω].
 expendo, pendī, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα]). ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. προκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἔξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις, χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.
 expensum, ἰδ. expendo.

ex-perior, pertus sum, experiri, 4. ἀποθ. «πειρώμαί τινας», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, porosci, —, 3. (ἐξαιτῶ) 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ξηαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινος.

exposūi, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιουργίας). 2) νί expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ que δύο λέξεις). exque eā ἀντί ex eāque ἰδ. is.

ex-splendesco, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἑξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἑξωτερικὸν κακόν) ἑξωτερικὸς πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἑξωτερικοῦ πολέμου (ἀντίθ. intestinum bellum).

extra, πρὸθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ. τελευταῖον Hm 2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

extūli ἰδ. effero.

exul, ūlis, ἄ. ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρρ. εὐκόλως.

facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνο, ἀνώδυνος. A 21, 2. ἰδ. celer. facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

facio, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquid quem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνεῖαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὀδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem μεῖ δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμάσιως [ὥραϊα] γνωρίζω τι. versuram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προ-

γενεστέρον δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες *vertebant creditorem* (= ἡλλασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. *domi factus* οἴκοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος. *facto*, ἰδ. *fio*. *quo facto* οὗ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, ἰ, οὖ. γεγονός, συμβάν, *Hn* 6,3 Πληθ. ἔργα, πράξεις *A* 18,6.

factūrus, ἰδ. *facio*.

factus, ἰδ. *facio* καὶ *fio*.

facultas, *ātis*, εὐκαιρία *Hn* 9, 1. 2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης *A* 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικά *Hn* 6, 2. *fāma* *ae*, (φήμη). 2) διάδοσις, θρῦλος.

fames, *is*, πείνα.

familīa, *ae*, (ἐκ τοῦ *famulus* οἰκέτης, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, (δούλων), οἱ ὑπηρεταί, οἱ οἰκέται *A* 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] *A* 18, 2. 18, 3. ἰδ. *pater familiās*.

familiāris, *e*, οἰκεῖος, φίλος *A* 16, 2. *res familiāris*, τὰ πατρῷα, ἡ περιουσία *A* 2,3. 4,3. 6,4 2) οὐσπιστὸς (ἐμπιστος) φίλος. *A* 5,1.

familiaritas, *ātis*, (σχέσις, οἰκογενειακὴ) οἰκειότης (αἱ καλαὶ σχέσεις).

familiariter ἐπίρρ. οἰκείως, στενῶς, συγχρ. *familiaris*.

familīās (γεν.=*familīae*) ἰδ. *pater familiās*.

fastigium, ἰῖ, οὖ (κορυφή). 2) βαθμὸς (κοινωνικός).

fāvēō, *fāvi*, *fautum*, 2. (μετὰ δοτ.) εὖνοῶ.

febris, *is*, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετοῦ προσβολαί.

fecēro, ἰδ. *facio*.

feci, ἰδ. *facio*.

ferē, ἐπίρρ. σχεδόν, περίπου.

fēro, *tūli*, *lātum*, *ferre*, ὑποφέρω, ὑπομένω *A* 1,3. φέρω *Hn* 4,3. *calamitates belli* (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τὰς συμφοράς) τοῦ πολέμου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διὰ... (ἰδ. καὶ *frucus*). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιοτροπίας τινός) *A* 5, 1. ἰδ. *nobilis* καὶ *expendo*.

ferocīa, *ae*, (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγέροχία, εὐψυχία.

ferrum, ἰ, οὖ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

fictilis, *e*, (πήλινος ἐκ τοῦ *figo* πλάττω). *vas fictile* (πληθυντ. *vasa fictilia*) σκεῦος πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.

fīdens, *ntis* (κυρίως μτχ. τοῦ *fīdo*) θαρρῶν, θαρραλέος. *fīdens animus* ἡ αὐτοπεποίθησις ἰδ. *animus*.

fīdes, ἑῖ, (πίστις). 2) ἔνορκος δια-

βεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2, 4. 3.
προστασία Hn 9, 3.

fīdūcīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη.
spe fiduciāque (ἀντὶ spe fiden-
tissimā) διὰ σταθεράς ἐλπίδος.

filīus, īi, ἄ. υἱός.

filīa, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ἄ. (ὄριον, ὁρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή.

Hn 8,1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1, 3.

fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ

facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω,

ἐπέρχομαι A 14, 12. domi factus

γεγυμνασμένος, μεμορφωμένος ἐν

τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13, 4.

fistūla, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον

[φίστοντας], συριγγῶδες ἀπόστη-

μα. fistulae (πληθ.) puris συρίγ-

για πύου, συριγγῶδη (πυορρο-

οῦντα) ἀποστήματα.

flagitīum, īi, οὖ. αἰσχύνη, ὄνειδος,

ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvī, ētum, 2. κλαίω. flens

atque osculans κλαίων καὶ φι-

λῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φι-

λημάτων).

fluctus, ūs, ἄ. κύμα A 6,1. 2) fluc-

tūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικός

σάλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολι-

τικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν

(καταιγίς) ἰδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas

foederata πόλις ἐνσπονδος, πόλις

σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).

foedus, foedēris, οὖ. συνθήκη.

fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ
futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ

esset (forem, -es -et, πληθ. -ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ

πληθυντ. fores, ūm).

forma, ae, μορφή, ἑξωτερικὴ ὄψις,

τὸ ἑξωτερικόν.

formōsus, ὠραῖος (καλοκαρῶμέ-

νος).

fortē. ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ

fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si for-

te (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχόν (ἀντὶ

expectans si forte). Hn 8,1.

fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος,

ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος,

τόλμη.

fortūīto, ἐπίρρ. ἀπὸ τύχης, τυ-

χαίως πως (᾽ς τὰ κολουροῦ).

fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19, 1.

2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3)

α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2.

β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιου-

σία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3. A 2, 3.

4, 2. 21, 1.

forum, i, οὖ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ

ὥς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστι-

κῆς δράσεως. in foro esse coepit

ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρ-

χισε τὴν πολιτικὴν δράσιν του).

frater, tris, ἄ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάρι-

θμός). 2) συχνός.

frequentīa, ae, (πυκνότης). 2)

frequentiā (ἄφαιρ.) vulgi, μετὰ συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἄ. καρπός. 2) fructus rei familiaris αὐξησης τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπὸς (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὐ. σῖτος
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2. aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα.
 frustrā, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην, frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustrā), — 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμέ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.
 fuēram, ἰδ. sum.
 fuērim, ἰδ. sum.
 fūga, ae, φυγή.
 fugāram=fugavēram, ἰδ. fugo.
 fūgō, fūgi, fugītum, 3. φεύγω. 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, ἰδ. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, ἰδ. sum.
 fundamentum, i, οὐ. θεμέλιον.
 funus, funēris, οὐ. κηδεία, ἐκφορά, ταφή.
 futūrus, ἰδ. sum.

gener, ěri, ἄ. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.
 generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπό τινος=ortus.
 generōsus, εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. 2) γενναϊόφρων, μεγαλόψυχος, ἱπποτικὸς A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὐ. (γένος). 2) εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω—φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρομαι. me splendīde ζῶ μεγαλοπρεπῶς rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις στρατιωτικὰς διεξίγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praetura) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχρουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, ἰδ. gero.
 glōrior, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.
 graecē, ἐπίρρ. ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

Grāius, ἰδ. Πίνακα Ἱστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικότητα, εὖνοια (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4. 6, 2. 21, 1. 3) καλὴ ἢ φιλικὴ συνεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1' ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρὺς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὥς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὥς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστέῃ καὶ σύμβουλῳ, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπὼν. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. hoc oras ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. A 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος. perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω]

A 17, 3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀπρφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] + ἀπρφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [πενῶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώω A 13, 2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διὰκειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ. ξ. versurae) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὥραϊο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμόν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου εἰς ἔνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν. ἰδ. accedo.

hereditas, ātis, κληρονομία.

hereditium, ἦι, οὖ. κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.

heres, ēdis, ἄ. κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hic, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία, contexta συνεχὴς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον: βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3, 3.

hodiē, ἐπίρρ. σήμερον.

homo, homīnis, ἄ. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13,6.

honus, ōris, ἄ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιωμάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.

hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ἄ. (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περὶ βλος (πάρκο).

hospitium, ἦι, οὖ. φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.

hostis, is, ἄ. (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς

(τῆς πατρίδος).

hūc, ἐπίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.

huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc. humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐμουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (διανοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὕψηλὴ, λεπτὴ) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1.

humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācīo (πρόφερε jacīo), iēcī, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.

iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥίπτω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

iam (πρόφ jam) ἐπίρρ., ἤδη.

ianua, ae (πρόφ. janua) θύρα.

ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12,1.

īdem, eādem, īdem ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.

idēō, ἐπίρρ. τούτου ἔνεκα). 2) ideo ... quod τούτου ἔνεκα ... (διότι).

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.

igītur, σύνδ. λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ. illi κτλ.) ἑκεῖνος

il-lūdo (in καὶ lūdo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔσοχον) A 18,2.

illūsus, id. illudo.

imāgo, g'nis, (εἰκών). 2) αἱ κήρυται εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ā. μιμητής, ζηλωτής. immīsi, id. immitto.

im-mitto, 3. («ἔω τρέχειν», «σεύω»). 2) «ἀνήμει», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἔξαπολύω, ἔξαποστέλλω. immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mol-la = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι, ὡς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, itum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω. imperātor, ōris, ā. ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19,1.

imperīum, īi, oū. (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7,3. 3) summa imperii (τὸ ὄλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπεράτατη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. orbis (γεν.) terrārum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασίλειον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω ... alicui ut, προστάσσω τινὶ ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, itum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 2) doctriinis quibus puerilis aetas impertiri debet, eruditivt διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ὧς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ. ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παίδων. impetrārim = impetravērim, id. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον. impraesentiārum, (δημῳδῆς ἔκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in praesentiā harum (rerum). imprudenter, ἐπίρρ. ἀφρόνως.

īmus (καὶ infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. (inferior), κατώτατος· id. intestinum.

in, πρόθ. I 1) (μετ' αἰνιат.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἑκαστον μῆνα, μηνιαίως· id. dies. 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2 II. (μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπον· ἐν Hn 5, 1. 2, 3. 11,4. C 1, 1. 3,5. A 18, 1. 2,3. 2),3. 2) ἐπὶ χρόνον· κατὰ + αἰτ. Hn 4,3. C 1, 2. 2,2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὅφ' ὧς διατελεῖ ἡ συμβαίνει τι:

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνέκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo... erat ἐν τῷ νεαρόν (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξὺ τούτων Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ: pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποιάν).

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2) ἐξάπτω Hn 2,1.

in-cido (in καὶ cado), cidi, —, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ capio), cēpi, cepitum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω παροτρύνω (εἰς ἀμίλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ā. κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος, incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ὁ.

dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγον κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.

inde, ἐπὶ. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.

indicium, īi, οὐ (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [=in] καὶ ēgēo), ūi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός, alienum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας.

medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8, 1.

4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, ιδ. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dūsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος τῶν εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3,1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἐθελοπονία A 13,4.

in-ēo, īi (σπανιώ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχεδίων. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στε-

ρητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2) ἢ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρειν). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρὸς κῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infīmi, ōrum (ἰδ. imus), οὖς. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.

infitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ infitias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.

ingenitum, ἴι, οὖ. (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

inīcio [πρόφ. injicio] (in καὶ iācio), iēcī, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

inīi, iniēram, ἰδ. in eo.

inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρिकाὶ διαθέσεις.

inimicus (in καὶ amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὖς. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.

iniquus (in καὶ aequus ἄνιστος). 2) ἄδικος.

initium, ἴι, οὖ. ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nitor, innixus sum, inniti, 3) ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ἰδ. innitor.

inopia, ae, ἔνδεια· inopia pu-

blica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ τοῦ κράτους δυσχέρεια.

inprīmis (in καὶ prius), ἐπίρρ. ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.

in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis, ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidiae, arum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.

insidior, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

instituo (in καὶ statuo), tui, tūtum, 3. (ἰδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω. Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2. 3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.

insula, ae, νῆσος.

intel-lego (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθησεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρρ. ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει ὅς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμός (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20, 2.

intercessisse, ἰδ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.

inter-ēo, īre, διαφθείρωμαι, ἀπόλ-
λυμαι Hn 2, 4. 4, 3. 2) φονεύο-
μαι Hn 13,1.

interfēci, id. interficio.

inter-fīcīo (inter και fācio), fēcī,
fectum, 3. (φθείρω). 2) αποκτεί-
νω. interficior ἀποθνήσκω, φο-
νέομαι.

interficiundus (= interficiendus,
id. interficio), φονευτέος. ad
hunc interficiundum πρὸς τὸ
φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον
τούτου.

interiērim, id. intereo.

intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξὺ
(χρόνῳ).

interīor, ἀ. και θ., interīus, οὖ.
(γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότε-
ρος, id. consilium.

interīrem, id. intereo

interītus, ūs, ἀ. ἀπώλεια, θάνα-
τος.

inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέ-
σῳ). 2) με ἐπεμβαίνω, (δανεί-
ζων χρήματα).

interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.

inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρ-
ευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμε-
τέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος
(ἀναμειγνύομαι).

intestīnum, i, οὖ. ἔντερον. imum
intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυ-
σμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία
μοῖρα τοῦ παχέος ἔντερου.

intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός·
πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν,

ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀν-
τίθετον : externus ἔξωτερικός).

intīme, ἐπίρρ. οἰκειότατα.

intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἐνδον). 2)
ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11,4.

in-vēnīo, 4. (εὕρισκω). 2) ἀνακα-
λύπτω, ἐξευρίσκω.

inventūrus, id. invenio.

in-veterasco (ἐναρκατικὸν τοῦ in-
vetēro), rānī,—, 3. ἐγγηράσκω.
2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιω-
νίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A
2, 5.

invictus (in και vinco), ἀήττητος,
ἀνίκητος.

invidīa, ae, φθόνος.

invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.

iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor),
ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χά-
ριν παιδιᾶς.

lovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.

ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς
οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας
ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10,5.
irascor, irātus sum, irasci, 3.
ἀποθ. ὀργίζομαι.

irātus, παρωργισμένος id. irascor.

ire, ἐνεστ. ἀπρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.

ir-rīdēo (in και ridēo), rīsi, rīsum,
2. ἐγγελῶ, μνηστηρίζω, σκώπτω.

is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei),
οὗτος.

itā, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita
multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου)
οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον,
ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,1.2)
σύνδ, ὅθεν.

itemque = et item (ἐπίρρ.) ὡ-
σαύτως, ὡς καί.

iter (ἀντὶ it[ī]ner), γεν. itīnēris,
οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ. τὸ δεύτερον Hn 5,3.
C 2, 2. 2) Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὖ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iūdicium (πρόφ. iudicium), ἴι, οὐ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3. ἴδ.
habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀφαιρ.)
ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμένως A 15, 3.

iūdicō (πρόφ. judico), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico ali-
quem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον), κα-
ταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξορί-
ζω. hostem iudicatum (καίπερ)
κρινθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρὸν (τῆς
πατρίδος) 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn
13, 4. A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συν-
άγω, συμπεραίνω A 15, 3.

Iuppīter (πρόφ. Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἀ. Ζεύς. Iuppiter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. iuro), 1. ὁμνύω, ὁρ-
κίζομαι,

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον,
δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6, 3.

3) iuris consultus, ἀ. ὁ νομο-
μαθής, (δαινὸς νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi,
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὐ. ὅρκος (τῶν πολι-
τῶν) Ὁ ὅρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἴδ. iubeo.

iuventus, ἰ, ἀ. (πρόφ. iuventus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἴδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. iuvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ.
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.,
πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calc=
καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι) τ. ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie kal. (=kalendas) Aprīles
τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ
Ἀπριλίου (ἦτοι τῇ 31 Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἀ. μόχθος, ταλαιπωρία.
laccessō, īvi, ītum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἀ. (λίθος). 2) «ὄρος».
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (=ἔχων 1000), ὁ
μυριοδείκτης λίθος, τὸ μυριάριον
=1000 ῥωμαϊκὰ βήματα. ἴδὲ
καὶ passus.

largitīo, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

lāus, lāudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.

lāutus, (κυρ. μτχ. τοῦ lano λούω, ὅθεν λελουμένος, λουόμενος). 2) μεγαλοπρεπής. sum inprīmis lāutus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῇν ἐν πᾶσι λαγῶις»), εἶμαι πολὺ γενναϊόδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).

lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον]), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticūla, ae, (ὕποκοριστ. τοῦ lectīca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lectīo, ōnis, ἀνάγνωσις, μάθημα. lector, ōris, ἄ. ἀναγνώστης.

legātus, i, ἄ. πρεσβευτής, ἀποστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.

lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγινώσκω.

lēvis, e, (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρὺτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου: ἀνεκτὸς A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15, 1.

lēvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ. ἀσμένως.

līber, bri, ἄ. βιβλίον.

līberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.

līberalitās, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

līberalitē, ἐπίρρ. φιλοξένως, ἐλευθερίως.

lībrarīus, īi, ἄ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρόγραφα βιβλία.

littēra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή, 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχνη (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.

litterātus (δεδιδασμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).

lītus, ōris, οὐ. ἀκτή, παραλία.

locuplētō, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).

locus, i, ἄ. (πληθ. loca, orum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1. A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12, 3. τοποθεσία, ἔδαφος (γαλλ. terrain) Hm 2, 4. Hn 3, 4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1, 2.

longē, ἐπίρρ. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longīus (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i, ἄ. ἰσχίον, ἐξ οὗ lumbāgo ἰσχυάς, δαφυαλγία).

luxuriā, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, επίρρ. μᾶλλον.

magister, tri, ἄ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἱππαρχος.

magistrātus, ūs, ἄ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπουργημα A 18, 6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, ἴνις, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14, 3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12,2. 2) πολυσύριθμος Hn 3, 2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1 C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20,5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ. maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἄ. οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maximus μέγιστος.

māle, επίρρ. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς. mallem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ ῥ. malo. malo, malui, malle (mage [= magis] + volo), (μᾶλλον θέλω,) προτιμῶ.

mālum, i οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἔξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ. (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (ἐκ τοῦ manu καὶ do).

1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēo, nsī, nsu, 2. μένω, παραμένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs χεῖρ. ἰδ. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.

mare, is, οὐ. θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηράν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritimus, παραθαλάσσιος. 2) θάλασσιος A 6,1.

mater, tris, θ. μήτηρ.

matrimonium, īi, οὐ. γάμος, συνουκίσιον.

matūrē, επίρρ. προώρως.

maximus, ἰδ. magnus.

medicīna, ae. φάρμακον, ἱατρικόν.

medicus, i, ἄ. ἱατρός.

medimnus, i ἄ. μέδιμνος (μέτρον Ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ Ἀττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52,53.

mediocris, e μέτριος, μέσος.

A 13, 3. 2) μτφρ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.

meditor, 1.(πρβλ.(μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω)).

memor, ōris, μνήμων.
 memoriā, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8.2.3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3.
 mendaciū, īi, οὐ. ψεῦδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρονημα.
 mensis, is, ἄ. μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentiō, ōnis, μνεῖα. mentione factā μνεῖας γενομένης.
 mercennariū, μισθοφορικός.
 merēo, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 merītō, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met μόρ. ἐγκλιτ. γε. ἰδ. egōmet.
 metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρώ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, lītis, ἄ. στρατιώτης.
 mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 minor, ἄ, καὶ θ., mīnus οὐ (γεν. minōris' συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)

ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
 mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἥττον, ὀλιγώτερον. minus robustus=n o n robustus ὅχι τόσοσιν ἰσχυρός, ὀλίγον ἰσχυρός.
 mīnor, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 mīsi, ἰδ. mitto.
 mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
 moderatīo, ōnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
 modīcus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modīus, īi ἄ. μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8, 754 λίτρας=1/6 τοῦ ἁπτικοῦ μεδύμνου). Γεν. πληθ. (ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo—modo ὅτε μὲν—ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 mōdus, i, ἄ. τρόπος. 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2, 6.
 mons, montis, ἄ. ὄρος.
 monumentum, i, οὐ. (μνημεῖον). τάφος (=2) sepulcrum).
 morbus, i, ἄ. νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mōrior, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 morōr 1. ἀποθ. διατρίβω. cum diu-

utius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ. ἔθος A 6, 2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3, 5. A 5, 3. 14, 2, 19, 1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος). multitūdo, īnis, πληθὺς, (μέγα) πληθος, σμῆνος (κοπάδι).

multō, ἐπίρρ. πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5, 3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐς. multa, ōrum, οὐ. πολλὰ Hn 2, 3, 4. πολὺς, μέγας C 3, 4.

munditīa, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipīum, īi, οὐ. ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίου ἀρχοντος κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.

mūnīo, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2)

itinera (τεχνικὸς ὁρός) = κατασκευάζω (ανοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ěris, οὐ. λειτουργία, καθήκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὖνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἄ. (τοῖχος). 2) muri, (πλ.) τὰ τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα. mutatiō, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὥς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex alīquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, ōnis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικὸν A 5,1. 17, 3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ιι, οὖ. ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός. castra nau-
tica, τὸ ὁρμητήριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων),
ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκουμενων πλοίων).

navālis e, ναυτικός. proelium
navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅ-
πως μή.

nē μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ
οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή.
necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ,
ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, dīnis, (ἀνάγκη). 2)
σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός) C 1, 3.
Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς ὑφ' οὓς ὁ κληρὸς
(=sors, τ. ἔ. ἢ τοῦ θείου κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους, δι' ἀρ-
ρήκτου ἡθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμός
οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ
ὅποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης,
στενὸς δεσμός ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας. A
19,4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὀ-
νομ. καὶ αἰτιατ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν
ὅτι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυ-
σικὸς νόμος, ἱεροσυλία' ιδ. duco
ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12,3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1,5.

negōtium, ιι (nec καὶ otium),
ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmō, γεν. nullius, δοτ. nemini
αἰτ. neminem. ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ nē καὶ hēmō [=homo]), οὐ-
δεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς=nul-
lus A 19, 3.

neptis, is ἐγγόννη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

néuter (nē—ūter), néutra, néu-
trum, οὐδέτερος. in néutram
partem εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ.
οὔτε πάρα πολὺ οὔτε πολὺ ὀλίγον).
ιδ. conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ. κατ' οὐδὲν A 21,5.

nihilō, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ
nihilum, i, οὐ. οὐδέν). nihilō
setius οὐδὲν ἥττον.

nī-si σύνδ. εἰμή, ἐὰν μή (=si non),
nego nisi (=dico non... nisi) λέγω
ὅτι δέν... ἐὰν μή, λέγω, ὅτι τότε μό-
νον... ἐάν.

nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ no-
sco]). 2) οὖς. πληθ. nobiles, ium,
ἂ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

ῥώμη ἐκείνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἦρ-
ξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2, 3. 3) ὀνο-
μαστός. nobilis feror φέρομαι,
θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμένος
A 3, 1.

nocendus, ἰδ. noceo.

nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
πτω.

noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ, (ἐν καιρῷ)
νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nol-
le (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, ἴνις, οὖ. ὄνομα. sine no-
minibus ἀνευ ὀνομάτων, (ἀνευ
δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος).
suo nomine ἰδ. suus.

nomīno, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὐ, οὐκ, ὅχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.

nonnīhil, ἔστιν ὅ τι, τί. nonnīhil
tempōris τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
οὐς. nonnulli, ὄντων, ἂ. τινές.

nōnus, ἕνατος.

notitīa, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4. A
18, 2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 28, 3.

novem, ἑννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ
πέπλου). 2) ἐπὶ γυναικός· alicui
λαμβάνω τινά σύζυγον (ὕπανδρεύ-
ομαι).

nullus, (γεν. nullius, δοτ. nulli,
κλπ.) οὐδεὶς C 2, 4. A 6, 3. 14, 3.
18, 2. 2) οὐς. οὐδεὶς Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν...

numerus, i, ā. ἀριθμὸς A 12, 4. 2)
δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.

nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, arum, μόνον κατὰ πληθ.
(ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nupta, mtr. ἰδ. nubo.

O

ob πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ.,
ἐνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obduc-
tā nocte (ἐνν. c a e l o) ξυπλω-
θείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρα-
νοῦ) νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ
σκότος τῆς νυκτός (ἐν νυκτὶ σκο-
τεῖνῃ).

obductus, ἰδ. obduco.

obiēcī, ἰδ. obicio.

obīcīo (πρόφ. objicio, ob καὶ
jācio), iēcī, iectum, 3. προβάλ-
λω). 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντι-
τάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσο-
μαι. quo repentinō visu obiecto
οὗ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκή-
του θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ
τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού-
του φαινομένου.

obītus, ūs, ā. (ob-eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορ-
κίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπομαι).
2) studiis (δοτικῇ)=εἶμαι ψυχῇ

καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.

observantīa, ae, (λεπτή εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορὰ, ἐπιφυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως). obses, obsīdis, ἄ. ὄμηρος.

ob-sīdēō, (ob καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ.

obstinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη. taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.

obtestatīo, ōnis (ἐπιμαρτυρία). obtestationes patris οἱ τοῦ πατρὸς ἔξορκισμοί, αἱ (θερμαὶ) ἱκεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρὸς.

obtīgi, id. obtingo.

ob-tīnēō (ob καὶ tēnēō), tinūi, tentum, 2. κατέχω, καταλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ A 1, 1.

ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi,—, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρω δίδομαι.

obtretratīo, ōnis, (κακοήθης) ἄμιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός.

obvīam, ἐπίρω. (εἰς ὑπάντησιν). 2) obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι· id. καὶ venio.

occasīo, ōnis, εὐκαιρία.

oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre oc-cīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.

occupatīo, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūpo (ob καὶ cāpō), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶμαι ἀπασχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευὴν. occupo saltūs, exitūs (αἰτ. πληθ.). κατέχω, καταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς ἐξόδους.

octoginta, ὀγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἄ. ὀφθαλμός.

odūm, īi, οὐ. μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, (πειράζω).

offensīo, ōnis, σύγκρουσις, δυσάρεσκα, δυσἀρέστησις.

officiūm, īi, οὐ. 1) (προθυμία εἰς τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης, καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφσεις τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ἐπίγνωσις, καθήκον A 6,5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῇσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος, ὁλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2. 14,3.

opēra, ae, (ἐργασία, προσπάθεια). 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὐ τῇ ἐνεργείᾳ, (παρ-τρύνσει, ὑπαιτιότητι) Hn 7,3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C1,1. operio, rūi, rtum, 4. καλύπτω. σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppīdum, i, οὐ. πόλις.

op-plēo, ēvī, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).

op-plētus ἰδ. oppleo.

op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsīdēo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἐνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. orem καὶ ἀφαιρ. ore) πληθ. opes (γεν. opum), δύναμις, ἰσχύς, Hn 10.2. 2) βοήθεια Hn 1.3. 3) χρηματικά μέσα, περιουσία A 2.3. 4.

optīmus (ὕπερθετ. τοῦ bonus), ἀριστος, ἐξαιρετος, ἐξάϊσιος, ἐπιτηδείατος, ἐπιδεξιότατος.

orātō, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντομος) A 22.1. 2) λόγος γραπτὸς C 3.3.

orātor, ōris, ἄ. ῥήτωρ.

orbis, is, ἄ. (κύκλος). 2) orbis terrarum ἡ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne enumēro) ἐν (χρονολογικῇ) δ αδοχῇ καταγράφω.

ordo, ordīnis, ἄ. τάξις A 18.3. 2) τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13. 6. ordo equester ἡ ἱππὺς τάξις, ἡ τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.

orīgo, gīnis, (γένεσις) Πληθ. Origines «Ἀρχαὶ» C 3.3. 2) γένος οἰκογένεια A 1.1. 3) familiarum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18.2.

orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) orīor a + αι αιρ. (ἢ καὶ ἀνευ τῆς a προθέσεως) κατάγομαι ἀπό... — notans quis a quōque (=et a quo) ortus (ἐνν. esset) quos honores (cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καὶ] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχάς (τιμητικά ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18.3.

oris, ἰδ. os.

ornātus (κεκοσμημένος). 2) ἐξωπλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργίσκον). orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖζω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsecro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω) ἰδ. obsecro.

ortus, ἰδ. orior.

ōs, ōris, οὖ. (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), προφορά.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δεικνύω Hn 11.2. 2) δηλῶ Hn 12.5.

ostentatīo, ōnis, μεγαλαυχία, καύχησις, ἐπιδειξις (ματαία).

otīum, īi, οὖ. (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη», εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

raci, δοτ. τοῦ pax.

paene, *ἐπίρρ.* σχεδόν.
 palam, *ἐπίρρ.* (φανερῶς), *ιδ.* facio.
 par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.
 parī modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
 δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par
 non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-
 τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-
 cipibus (*δοτ.*) ὅμοιος τοῖς μεγά-
 λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν
 ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
 σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).—
 par... ac, ὅμοιος... ἢ, ὅμοιος...
 καί, ὁμοιός τινι...—in parī peri-
 culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
 στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hn 2,1.
 pārēo, rūi,—, 2. (φαίνομαι). 2)
 ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πό-
 λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
 λεμον.
 pars, partis, μέρος, τμήμα A 2,3.
 2) πλευρὰ Hn 12,3. 3) κόμμα A
 2,2. partes Sullānae (Cinnānae)
 ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
 Κίννα). partes optīmae τὸ ἀρι-
 στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητικὸν)
 κόμμα ἦτοι οἱ optimātes (γεν.
 ūm).
 parum, *ἐπίρρ.* ὀλίγον. non parum
 ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13,3. A 2, 4. *ιδ.* patior.
 passus, ūs, ἄ. βῆμα. (ῥωμ. βῆμα
 =5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐ-
 πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ
 mille) passūum decem=χιλιάδες
 βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),

δηλ. 14800 μ., ἦτοι 15 περίπου
 χιλιόμετρα.
 patē-fācio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
 facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
 loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν πε-
 ριοχὴν, ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοί-
 γω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα.
 patefēci, *ιδ.* patefacio.
 patēo, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι.
 honores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
 ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ
 πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐ-
 λευθέρα (ἀνοικτή).
 pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς
 τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-
 κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).
 patres conscripti (=senatores).
ιδ. conscriptus. pater familiās
 (familias εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς
 γενικῆς ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.
 ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
 ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-
 πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,3.
 A 2,4.5.
 patrīa, ae, πατρίς.
 páucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδόν
 μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.). ὀλίγοι
 (τὸν ἀριθμόν).
 páulum, *ἐπίρρ.* μικρόν, ὀλίγον
 paulum modo, ὀλίγον μόνον.
 pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις
 εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης
 A 18,2.
 pecunīa, ae, χρήματα, περιουσία.

pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.

pedisēquus, i, ἄ. (pes καὶ sequor) ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον) pello, perŭli, pulsum, 3. ὠθῶ, ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀποκρούω, νικῶ.

pendo, perendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

perŭli, id. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.): α) τοπικῶς Hn 4, 2. per lumbos, κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ. πάνυ ἐξ ἴσου, (πάνυ ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κανονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων). propositum φέρω εἰς πέρας τὸν σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consulatione peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης (μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὑπατείας).

perceptus, id. habeo.

per-cipio (per-cāpio), cēpi, ceptum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4,3.

peregrinatio, ōnis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-ēo, ūi, itum, ire, ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω. perfunctus, id. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἔργοις) ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνώ) μόχθους.

pericūlum, i, οὗ. κίνδυνος.

peritūrus, id. pereō.

perītus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἔξαρχῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).

perpetūo, ἐπίρρ. διηνεκῶς, ἀδιαλείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetūus, (διηνεκής), ὅλος. C 1,3. 2) odium perpetuum μῖσος διαρκές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm 4,3.

per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λεπτομερῶς, διεξοδικῶς, ἀκριβῶς).

persecūtus, id. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῇ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν) περιγράφω, πραγματεύομαι, C 3,4. 5.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.

persuasēram, ἰδ. persuadeo.
 (pertaedet), pertaesum est, 2.
 ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me
 negotiū suscepti κόρος, ἀηδία, ἀ-
 νία (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
 ληφθέντος (ὕπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
 καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
 ἔργον.
 per-terreo, rūi, rītum, 2. κατα-
 πλῆττω.
 perterrītus, ἰδ. perterreo.
 pertinacia, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
 μονή.
 per-tineō (per-tēneo), tinūi, (ten-
 tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
 ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.
 per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
 φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.
 per-vēnō, 4. ἀφικνούμαι. perve-
 nio ad desperationem περιέρχο-
 μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
 πελπίζω (ἀπελπίζομαι).
 per-verto, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
 verto mores διαστρέφω, δια-
 φθείρω τὰ ἤθη.
 petiērim=petiverim, ἰδ. peto.
 pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (δρῶ,
 πρβλ. πέτομαι. ἐπιφέρομαι. 2) peto
 ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνω-
 μαι εἰς Ην 4,2. 4) honores θη-
 ρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā
 ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς.
 5) petor καταζητοῦμαι.
 piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα
 ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-
 τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἦτοι :

πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
 στενοὺς συγγενεῖς). 2) σεβασμός,
 εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
 ἀγάπη Α 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς
 ἀγάπη Α 17,1.

plebes, εἰ, ὁ λαὸς (ὥς τάξεις, ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
 καὶ τὴν σύγκλητον) ἰδ. tribunus.
 plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ
 πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ. ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ. μόλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
 στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
 πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) ar-
 mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
 2) plus ὥς οὐς. οὐδέτ. (μετὰ γεν.) :
 plus salis πλέον κομψότητος, πε-
 ρισσοτέρα κομψότης. 3) ὥς ἐπίρρ.
 πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poenī,
 ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenīcus
 (ἰδὲ Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
 ἀντὶ Punīcus=Karthaginiensis
 (πρβλ. poena; [ποινὴ] — pūnio,
 moenia—mūnio).

poēta, ae, ἄ. ποιητής.

poētīcē, ēs. (αἰτ. -ēn), (ἐλληνικὴ
 καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.

poētīcus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς...).

pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
 ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompā, ae, πομπή. pompa funē-

- ris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής κηδεία (ταφή).
- rōno, posūi, posītum, 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινά) ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω ἀνδριάντα.
- porŭlus, i, ā. λαός, δῆμος.
- porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).
- possessio, ōnis, κτήσις (ἰδίᾳ κτήμα ἀκίνητον).
- possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.
- possum, potŭi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos poscent (ἐνν. habēre) haberent ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσῃσι πάσας τὰς τιμὰς, ἃς ἠδύναντο (νὰ ἐπιδαψιλεύσῃσιν).
- post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ. 2) ἐπίρρ. ἔπειτα multo post πολὺ (πολὺ) ὕστερον.
- postēā, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ ταῦτα.
- posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ=postquam.
- postērus, ὕστερος, ὕστερατός.
- postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὁριστ.=ὥς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὁριστ.=ὕστερον ἢ, ἔξ οὔ, ἀφ' οὔ.
- postŭlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ, (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.) Hn 12,3.
- posuēro ἰδ. pono.
- potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissimius, μέγα δυναμένος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).
- potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.
- potēram, πρτ. ὁριστ. τοῦ possum, potestas, ātis, δύναιμις, ἰσχὺς A 6,1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2,3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαορτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἑαυτοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τινος.
- potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. ὑπερθ. potissimum, μάλιστα, κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3,3.
- potuēro, ἰδ. possum.
- potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ ὅ. possum.
- praebeō (prae- καὶ habeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν: παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέψεως).
- praeceptum, i, οὖ. διδασκαλία, δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν.: κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11,4.
- prae-cipio (prae καὶ cāpio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσσω... νά. praecipue, ἐπίρρ. ὅλως ἰδιαιτέρως, ἐξαιρέτως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.
 prae-dīco 1. ἀναφέρω μνημονεύω. A 13,7.
 praedīum, ἴι, οὐ. κτήμα, γαιοκτησία.
 praesesse, ἰδ. praesum.
 praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρατῷ παρεχόμενον ἐν τῇ διοικήσει ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἢ στρατηγοῦ εἰς ῥωμ. ἱππεῖς, διοικήσεις, ὑπαρχία.
 praefectus, i, ἀ. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
 praefūi, ἰδ. praesum.
 praemīum, ἴι, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.
 praes, praedis, ἀ. (ἡ ὑπὲρ ἐργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις). 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
 prae-scribo, 3. (προγράφω) 2) ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προδιαγράφω, διατάσσω.
 praesens, ntis, παρών· ἰδ. praesum.
 praesidīum, ἴι, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ. = castra náutíca.
 praestitisse, ἰδ. praesto.
 prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn 1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιοῦ, ἐκπληρῶ A 15,1.
 prae-sum, fūi, esse (προΐσταμαι). 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ.
 praesesse coepit (=praefuit ἤρξε).

3) potestati προΐσταμαι ἐξουσίας, διευνθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν, ἐκτός Hn 3,4. A 14, 3. 2) παρὰ+αἰτ. Hn 12,5 3) κατ' ἐξαίρεσιν, ἐκτός A 1,3,2,4.
 praeter-ēā, ἐπίρρ. ἐκτός τούτων, πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
 praeter-ēo, ἴι, ἵtum, ἴre, παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeterībo, ἰδ. praetereo.
 praeterquam ἐπίρρ. ἐκτός, πλήν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, ōris, ἀ. (πραιτωρ) στρατηγός (τὸ ὑπάτον πολιτικὸν ἀξίωμα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).
 praetūra, ae, στρατηγία.
 prēces γεν. presum, (κατὰ πληθ.) δέσεις, παράκλησις.
 prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudīne κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).
 pretīum, ἴι, οὐ. (τιμή. 2) ἀργύριον, χορήματα.
 (prex), ἰδ. preces.
 prīdīē, ἐπίρρ. τῇ προτεραίᾳ. prīdie Kal(endas) Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
 prīmo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 prīmum=prīmo, ὁ ἰδέ.
 prīmus, πρῶτος,
 princeps, cīpis, ἀ. (ἀρχων), πρῶτος Hn 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κε-

φαλῆς Hn 2, 6. ἡγεμὼν A 20, 5.

3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17,3. 4) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A 3,1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16,4. 19,2.

principātus, ūs, ἄ. ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4 (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.

prior, ἄ. καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.

priusquam, σύνδ. πρὶν ἢ, πρίν. privātus, i, ἄ. ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἄ. πρόγονος, ὁ (π ρ ο γ ο ν ό ς).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ., ἐν σχέσει πρὸς...

probabilis, e (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratīo, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσεις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, ἰδ. prodo.

pro-do, dīdī, dītum, 3. (προσφέρω). 2) memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-

dīta est εἶδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωήν.

productus, ἰδ. prodūco.

proellum, īi, οὐ. (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.

profectus, ἰδ. proficiscor.

professus, ἰδ. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ profecturus = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2,3. ἰδ. proficiscor

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ. pro-fūgō, 3. προφεύγω. 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἄ. πρόοδος, προκοπή.

pro-hībēo (pro-hābeo), būi, bītum, 2. ἀπείρωγ. transītū (ἀφαιρ.) ἀπείρωγ (ἀπὸ τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν).

prolābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπικιρῶν: εἶμαι ἐτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
 pro-puntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
 1. propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
 2. propāgo, gēnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα οἰκογενειακόν).
 propatulum, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.
 propere, ἐπίρρ. ταχέως, ἐν σπουδῇ.
 propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.
 propius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) μετ' αἰτ., ἐγγύτερον.
 pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.
 propositum, i, οὐ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.
 propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἔνεκα, διὰ + αἰτ.
 pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὁρμή τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς ἐνέπесен, (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.
 pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
 prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19,3.
 prosperitas valetudinis ἀκμὴ εὐρωστίας, καλὴ (ἄκρα ὑγεία).
 pro-spicio (pro-spicio), spexi,

spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
 pro-ut, ἐπίρρ. «καθ' ὅ», ὥς, καθάπερ.
 providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
 provincia, ae, ἐπαρχία.
 proximus ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχὴς Hn 3,2.
 prudentia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περὶσκεψίς, ψυχραιμία, 2) τέχνασμα Hn 11,7.
 publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.
 publice, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3,1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου A, 2,4. 3, 1.
 publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
 puer, eri, ā. παῖς, νεανίας, 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαρδόν) Hn 12,4. 12, 5. A 13,3.
 puerilis, e παιδικός.
 pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
 puerulus, i, ā. μικρὸν παιδίον.
 pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
 pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολέμῳ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
 pulchre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδειξίως.
 pullulo, 1. (βλαστάνω [φ ο υ ν τ ὠ-

νω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δέν-
δρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2)
διαδίδομαι.
pulsus, ἰδ. pello.
puppis, ἰς, πρύμνα.
puris, γεν. τοῦ pus.
pus, puris, οὖ. πύνον.
puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται viā ἢ
parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.
quācumque, ἐπίρρ. ὅπουδήποτε.
quaero, sīvi, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.
Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ
τινος.
quaesīvi, ἰδ. quaero.
qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποῖας σπονδαιότη-
τος ἢ σημασίας) εἶναι...
quaestīo, ὄνις, ζήτημα.
quaestor, ὄνις, ἀ. ταμίας.
quam, ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκρι-
τικὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἠδύναντο A 1,3. 2) aliud acroāma
quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἔκτος)
anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα ἔκτος
τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετι-
κῶν: quam plurimas... serpentes
ὥς πλείστους... ὅφεις, ὅσον τὸ
δυνατὸν περισσοτέρους Hn 10,4.
quamdīu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον (χρόνον)

Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον
χρόνον A 20,1.
quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2.
20,1.
quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ εἰάν.
quanto, ὅσῳ. tanto—quanto το-
σοῦτω—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.
quantum, οὖς. οὖ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ), ὥς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.
quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἡλί-
κος) πόσον μέγας Hn 5,4.
quā-re, ἐπίρρ. δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν.
Ἄλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κεχω-
ρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā re = ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος).
quartus, τέταρτος.
quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm
1, 2.
quemlībet, αἰτ τοῦ quilībet, ὃ ἰδέ-
quēo, quīnī, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπομφ.) δύναμαι.
querimonīa, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία, ἀφορμὴ παραπόνων).
qui, quae, quod. ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἡ, ὃ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4.
7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.
2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.
16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.
2) ἀντὶ συνδ. qui=et ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is
igitur, cuius=huius enim διό-

τι τούτου A 2,2. quā=et eā
A 15,2. quibus=iis igitur A
18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλω-
σιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut
is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A
5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δή-
λωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα
οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C
2,3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui=
cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2.
A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ,
μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14,1.

quillibet, quaelibet, quodlibet
(ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσια-
στικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν:
ὅστις ἀρέσκει), ὅστιςδῆποτε, πᾶς
τις, ὁ τυχών. quemlibet amplis-
simum triumphum πάντα τινὰ
μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν.
ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ
A 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ
πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinquies, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Hn 12,5. A
17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quic-
quam), γεν. cuiusquam, δοτ.
cuiquam, τίς τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετι-
κῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid)
(πᾶς) ὅστις, ὅστιςδῆποτε.

quīnī, ἰδ. quēo.

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὅποιον μέ-
ρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ
συγκριτικοῦ: (καὶ) διὰ τοῦτο Hn
10,2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρό-
νον).

quod, ὅτι, διότι. 2) quod nisi ἔαν
δὲ μή.

quodam-mōdo, ἐπίρρ. τρόπον
τινὰ.

quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως).
ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοι-
πόν).

quodque, ἐπίρρ. ὡσαύτως, καί, ἔτι,
προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη
τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
anni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ'
ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ. ὁσάκις
καὶ, ὁποσάκις καί, ὅποτεδῆποτε.

R

ratīo, ὄνις, (λογαριασμός). 2) σχέ-
διον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3)
(λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
σμός, μεμετρομένη καὶ λογικὴ
χορῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpīo (re καὶ cāpio), cēpi,

ceptum. 3. (ἀνακομίζομαι). 2) me ἐπανερχομαι Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa=δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postulerent ἡρνήθη (δὲν ἡθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν. ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως.., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλειεν ἦτο νὰ μὴ...

reddīdi, id. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανερχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, id. redeo.

redītus, ūs, ā. (ἐπάνοδος). 2) πρόσ-οδος, ἔσσοδος, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-fīcio (re καὶ fācio), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ) 2) res re-ficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συν-θῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύου), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.

regnum, i, οὐ βασίλειον.

relictum, id. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ. (μετὰ θρησκευτι-

κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).

relinquo, līqui, lictum, 3) καταλείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [id. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα. relīqui, ōrum, ā. οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. relīqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, id. facio.

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐς. id. facio A 21,5.

remediūm, īi, οὐ. φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. ἐπανερχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, id. removeo.

re-mōvēo, mōvī, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδὼν ποιοῦμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.

re nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntīo, 1. ἀναγγέλλω.

rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω, ratus (μτχ. πρkm. μετασημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι...

repentē, ἐπίρρ. ἐξαίφνης, ἀπροσδοκῆτως.

repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērīo, reppērī, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὗρίσκω C 3,2. causam bellandi εὗρίσκω

αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
rēro, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2)
βαδίζω ἔρων (ἀντίθετον εο).

re-rōno, 3. καταθέτω (ὡς περισ-
σευμα).

reppēri, ιδ. reperio.

re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
χω, [σταματῶ τι].

requīro (re-quaero), quisīnī, qui-
sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
ρί τινος πράγματος).

rēs, rēi, πράγμα. in omnibus re-
bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
προηγούμενης ἐννοίας ἢ προτά-
σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
2) πράγματα, συνθήκαι, σχέσεις
Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχειρήσεις
(ἐργολαβία) A 6, 3. 5) πληθ. res
τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,1.
res familiāris, ιδ. familiāris. 6) τὰ
ἄριστα (πράγματα) A 13,1. ιδ. utor.
7) res domesticae οἰκιακαὶ ὑποθέ-
σεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν,
ὑπόθεσις δι' ἣν παρακαλεῖται τις.

II. πράξις, ἔργον Hn 11,6. C 3,4.
A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικὰ
ἔργα C 3,3. res gestae πράξεις,
συμβάντα, κατορθώματα. res ma-
ximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑψί-
στη δύναμις. III. res Graecae
(res Italīcae) ἑλληνικὴ (ῥωμαϊκὴ
ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων) ἱστορία.
res-publīca (γεν. καὶ δοτ. rei pub-

licaе, αἰτ. rem publicam ἀ-
φαιρ. re publicā), τὸ κοινόν, ἡ
πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2,4.
A 3,2. 6,2. e re publicā (συμφώ-
νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
6,1. ιδ. versor.

res-scisco, —, —, 3. πληροφοροῦ-
μαι, μαθαίνω.

re-servo, 1. me διατηρῶ, (διαφυ-
λάττω) ἑμαυτὸν (ἐν ζωῇ).

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ' ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ...

re-spondēo, spondi, sponsum,
2. ἀποκρίνομαι. mihi responde-
tur, εἰς ἐμὲ ἀποκρίσις δίδεται (ἀ-
ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
τησιν.

responsum, i, οὐ. ἀποκρίσις, ἀ-
πάντησις.

restīti, ιδ. resisto.

re-stitūo (re-stātūo), tūi, tūtum,
3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι.
(κερδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
ἔω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω.
sensit... neque sibi diutius vi-
tam esse retinendam ἐνόησεν
(ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
ἦτο δυνατόν) ἐπὶ μακρότερον χρό-
νον τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
rettūli, ιδ. refero.

revertor, reversus sum (καὶ re-

verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

revoco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (α' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα, ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ. (βασιλεύς). 2) reges «βασιλεῖς» (ὑπατον ἄξιωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ schofet).

rīsus, ūs, ἄ. γέλως, καγχασμός.

robustus, (δρῦνός). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἐβλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἵτησις). μετὰ γεν.=τῇ παρακλήσει (τινός).

rōgo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐρωτῶ»=παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅ τι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15,1.

ruber, bra. brum, ἐρυθρός.

rustīcus, ἀγροτικός.

S

sacrifico 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ. πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ. (ἄλας). 2) καλαισθησία (γ ο ὦ σ τ ο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ. ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια,

στενὸν πέραμα (πέρασμα), στεναὶ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A 21,6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancīo, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἐτι στενότερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός. ὑπερθ. sanctissīmus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientīa, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὖ. (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ. ὥς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἅλις, ἀρκετόν. satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρφ.=ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος) νά...

satis-facīo, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρφ. =πέιθω τινα ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξηγησιν ὅτι...

sāucīus, τετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilīcet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re]licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.

scīo, scīvi καὶ scīi, scītum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.

scrībo, psi, ptum, 3. γράφω, ali-

quid de pace scriptum est περί
τῆς εἰρήνης ἐγγράφη τι (τὸ περιε-
χόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα
εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scri-
bo alicui ἢ ad aliquem, γράφω
τινί, ἢ πρὸς τινα

scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
se ἢ sēsē, ἑαυτὸν, ἑαυτήν, ἑαυτό,
ἑαυτοὺς κλπ.

sēcum=cum se μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
ἑαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι),
δεύτερος. 2) εὖνους. secundā for-
tūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς
συνθήκας, εὐτυχῶς.

secūtus, ἰδ. sequor.

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.

se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
κλείω.

se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi,
nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.

semel, ἐπὶρρ. ἀριθμ. ἅπαξ (μ ι ἂ
φ ο ρ ἂ).

semper, ἐπίρρ. ἀεί, πάντοτε.

senātus, ūs, ἄ. σύγκλητος. 2) ἡ
ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις. Hn
7,6. senatus populusque Ro-
manus, ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς
Ῥώμης).

senectus, ūtis, γῆρας. extrēma
ἢ summa senectus βαθυτάτον
γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen(īc)is),

γέρων, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
C 3, 3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
γέρων πως C 3,2.

seni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
seni, senae, sena, ἀνὰ ἕξ, ἕξ A 2,6.
sensi, ἰδ. sentio.

sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sen-
tentiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν,
ἐπιτυχῶς).

sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάν-
ομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι,
ἐννοῶ Hn 2,2.

separātīm, ἐπίρρ. ἰδίᾳ (χωριστά).
sepēlīo, pelīvī, pultum, 4. θάπτω,
ἐνταφιάζω.

septem, ἐπτά.

septuagesīmus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, ἰδ. sepelio.

seque (se καὶ - que=et se), Hn
11,7.

sēquor, cūtus sum, sēquī, 3.
ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
συνεκστρατεύω μετὰ τινος. ali-
quem in provinciam (ὥς βοη-
θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς
ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ἄ. (ὁμιλία, λόγος).
2) γλῶσσα. Craeco sermone ἑλ-
ληνικῷ λόγῳ, ἑλληνιστί.

serpens, ntis, (ἐνν. bestīa) ὄ-
φεις, (γεν. πληθ. serpentīum).

servīo, īvī, ītum, 4. (εἶμαι ἢ
ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπη-

ρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὅλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ... Α 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum. ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ᾧ. (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἴι, ᾧ. (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἔνν. nummus τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ = τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ. ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα=2 1/2 ἄσσάρια). σηστέριος ὠμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδυτέρον 4 ἄσσαριων ἀξίαν, περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἴι, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius, ἀντὶ centena milia sestertium [=sestertiorum] μετὰ ἀριθμ. παλλαπλασιαστ. ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέριοι περίπου 25.000. δρχ.), Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens sestertium = 10.000.000 σηστέριοι ἦτοι 2.500.000 περίπου δρχ. in sestertio viciens = περίπου 500.000 δρχ. ἰδὲ in.

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ. ἦτιον. neque eo setius οὐδὲν ἦτον ὅμως.

severē, ἐπίρρ. αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἐξήκοντα.

sī, σύνδ. εἰ, ἔάν, ἄν.

sīc, ἐπίρρ. οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὥδε. 2) οὕτω, τόσον Α 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... Α 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, ἰ, οὐ. σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης.

silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κήπος σύνδενδρος, (πάρκo),

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ. ὁμοῦ Ην 6,4. 2) συγχρόνως Ην 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simulo. 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμοιότητος, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.

sine, προθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.

singuli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἑκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, ēri, ᾧ. πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἶωθα, συνηθίζω.

solitus, ἰδ. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [= totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.

solum, ἐπίρρ. μόνον.

solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistūlam λύω (ἀν οἶ- γω) τὴν ἐπιστολήν.

soror, ōris, ἀδελφή.

sors, sortis, κλήρος C 2,1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε- σμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν) τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει (με- ταξύ των).

sortē, ἄφαιρ. τοῦ sors.

specimen, mīnis, οὐ. (δείγμα), 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.

sperārat, = speravērat, id. spero. spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω. spēš, spēi, ἐλπς. 2) ἰδιοτελεῖς σκοποὶ A 6,5.

splendīdē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.

splendīdus λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς ζῶν, ἀξιοπρεπῇ παράστασιν ἔχων. sponsālīa, ūm, οὐ. πληθ. μνη- στεία, ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.

statim, ἐπίρρ. εὐθύς.

statūa, ae, ἀνδριάς.

statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2) ἀποφασίζω.

stipendīum, īi, οὐ. (φόρος ἐκ τοῦ stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔρα- νος] καὶ pendō [= τίνω, πληρώ- νω]). 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός. stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη γενεαλογικὴ καταγωγή, γένος, γε- νεά.

sto, stēti, statum, 1. ἕστηκα. pa- ri fastigio (ἄφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω- νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat + ἀπρφ. = ἔχω στερεὰν ἀπό- φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος). studēo, dūi, —, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιῶμαι, ἐπιθυμῶ, προσ- σπαθῶ, (κοιτάζω νά..., πασχί- ζω νά...).

studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio- sus litterarum σπουδάζων περὶ τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά- των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.

studīum, īi, οὐ. σπουδὴ, ζήλος A 1,4. 2) studia principum αἱ τά- σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16, 4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως διαρκὴς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδὴ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2,2.

stultē, ἐπίρρ. μωρῶς, ἀνοήτως.

suavitas, ātis, (ἡδύτης). 2) sua- vitas oris atque vocis γλυκύτης τοῦ λεκτικοῦ καὶ (τοῦ τόνου) τῆς φωνῆς, κακὸν λεκτικὸν (γαλλιστὶ diction).

sub, πρόθ. μετ' ἄφαιρ. ὑπὸ + αἰτ.

subēgi, id. subigo.

sub-īgo (sub καὶ āgo), ēgi, ac- tum, 3. ὑποτάσσω.

subītō, ἐπίρρ. αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως.

sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγόρου, «κλητὴρ ἐπιγράφομαι».

sub-texo, χυῖ, χτυμ, 3. (συνυφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμβάλλω.

sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι). 2) alicuī διαδέχομαί (τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).

suc-cumbo, cubūi, cubītum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπέικω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā = si succumbēret patriā-ēan ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν ὑποκύψει).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπικατασταθεὶς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.

suī, sibi, sē ἢ sēsē, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν κ.λ.π.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicuī aptissimus προσαρμόζομαί τινι, (προσκολλῶμαί τινι). sum alicuī iucundissimus (εἶμαί τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπὸ τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει]) ὁμοίου κινδύνου, ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο

εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitia cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eadem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in sua potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...

summa, ae, (τὸ ὅλον). 2) summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3. summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὑπατος. summas amphoras operit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων. id. καὶ summa.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsī, id. sumo.

sumptuosus, δαπανηρός, φιλοδάπανος, σπάταλος A13,5. πολυδάπανος, πολυέξοδος, πολυτελής A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ. δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευάς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κ.λ.π.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ἴus, οὖ. (γεν. iōris' συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4, 2) ισχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητὴς Hm 1,2. Hn 1,2.

supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος. super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sub-cīpīo (sub [su(b)s] καὶ cāpīo), cēpi, ceptum, 3. (ὑποσηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ (ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspiciō, ōnis, ὑποψία.

sus-tīnēo (sub [=su(b)s] καὶ tenēo), tinūi, tentum, 2. (βιστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων.

sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶναι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὖs. sui, ōrum, ἄ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, īi, ἄ. κήρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολύ. tam... quam τόσον... ὅσον.

tāmen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ὥσπερ, ὥσεί). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2 (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2 C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

tectum, i, οὖ. (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα.

temēřē, ἐπίρρ. (τυχόντως, ἀλογί-
στως) nullus dies.. temere οὐ-
δεμία σχ. δὸν ἡμέρα=ὄχι εὐκόλως,
A 20,2 (ἰδ. intercedo).

templum, i, οὐ. ναός.

temporibus, ἰδ. tempus.

tempus, ὅρις, οὐ. χρόνος. tem-
pore relīquo ἐν τῷ μέλλοντι χρό-
νῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ
χρόνῳ ἐν χρονολογικῇ τάξει A
18,2.2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ.
οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς
ἀσθενείας A 22,2.

tenēo, nūi, ntum 2. (κρατῶ). 2)
aram ἐπιθέτω τὰς χ. ἰσας ἐπὶ τοῦ
βωμοῦ (ὡς ἰχριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱε-
ροῦ *Εὐαγγελίου*). 3) κατέχω Hn
1,5. 4) principatum eloquentiae
κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τα σκῆπτρα)
τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος
ῥήτωρ. me uno loco διαμένω
ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω,
πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἄ. κωλικὴ νόσος με-
τὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τει-
νεσμός».

tento, i. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω,
ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω,
ἐνάγω C 2,4.

terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. ter-
na milia (ἐνν. sestertium)=3.000
σηστέριοι,

terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.

terror, ὅρις, ἄ. τρόμος.

tertīo, ἐπίρρ. τὸ τρίτον, (*τρίτην
φορὰν*).

tertīus, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimonium, ἦι, οὐ. τεκμήριον,
ἀπόδειξις.

testis, is, ἄ. μάρτυς.

timor, ὅρις, ἄ. φόβος.

tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἶ-
ρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn
9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀν-
αιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.

totus (γεν. totīus, δοτ. toti), ὅ-
λος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā
ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3.
παράδιδω. non sua esse vir-
tutis arma adversariis tradere
(εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς
ἐαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἐαυτοῦ ἀξιο-
πρεφείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα
νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου)
διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς).
A 1,3.

trā dūco(trans-duco),3. διαβιβάζω.
traduxi, ἰδ. traduco.

traiēcī ἰδ. traicio.

trā-īcīo (πρόφερε trajīcīo), iēcī,
iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλή-
νη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαλη-
νῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ
τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση)
καθησύχασαν (κατηνύσθησαν), ἀ-
φοῦ ἐγενεν ἡσυχία.

trans ēo, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.
transīi, ἰδ. transeo.

transītus, ūs, ἄ. δίοδος.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 tribūnus, i, ἄ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλιάρχος. Ἐκα-
 στος λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτρο-
 πῆς διοικούντας χιλιάρχους. tri-
 bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
 δήμαρχος.
 tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)
 litteris (δοτ.) nonnihl temporis
 ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρό-
 νον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου).
 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
 cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
 buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον
 ὅτι ἀπεδίδοτο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπο-
 δοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρ-
 χετο ἐκ... A 6,5.
 tridūum, i, οὐ. τριήμερον.
 triennīum, i, οὐ. τριετία.
 triginta, τριάκοντα.
 tritīcum, i, οὐ. σῖτος.
 triumphus, i, ἄ. θρίαμβος. Ὁ θρί-
 αμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
 τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
 ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπι-
 στρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ
 στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
 λεγεῶνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς
 τὴν Ῥώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν
 ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.
 tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2.
 ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
 valetudinē φυλάττω τὴν ὑγίαν
 μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
 tuli, id. fero.

tum, ἐπίρρ. τότε. tum quoque
 καὶ τότε (ἀκόμη).
 tumultus, ūs, ἄ. (ταραχή). 2) (αἰ-
 φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ. ὅπου, ἐνθα Hm 1,2.
 Hn. 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.
 ὥς, εὐθὺς ὥς Hn 8,2. 11,2.
 ullus, γεν. ullīus, δοτ. ulli (προ-
 ηγουμένης ἀρνήσ.), τίς, οὐδεὶς.
 ultīmus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρηστοῦ
 ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
 A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
 ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.
 umquam, (προηγούμενης ἀρνήσ.)
 ποτέ, οὐδέποτε.
 undē, ἐπίρρ. ὅθεν, ὁπόθεν.
 undīque, ἐπίρρ. πανταχόθεν.
 universus (ἐκ τοῦ (unus versus),
 ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες, σύμ-
 παντες.
 unus (γεν. unīus, δοτ. unī) εἷς
 Hn 3,3. 12,1. 2) εἷς, μόνος Hn
 1,2 (ἀντίθ. multi). 3,4. 3) ὁ εἷς,
 ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς
 Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον
 (ὥς ἐπιτατ. τοῦ ὑπερθ.) A 3,3.
 urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης).
 urbs, urbis, πόλις. 2) = Ῥώμη Hn
 5,1. C 2,2. A 20,1 (προβλ. ἄστν
 = Ἀθῆναι. Πόλις = Κων]νούπο-
 λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).
 usque, ἐπίρρ. (διηνεκῶς) 2) μετ'
 ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a
 rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θα-

λάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι
Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3.
usūra, ae, (χοήσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ
δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος.
usūs, ūs, ἄ. χοήσις, χρησιμοποίη-
σις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) u-
sus benevolentiaque (ιδ. beni-
volentia) A 20,5. 3) usu (ἄφαιρ.)
venit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς
συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς)
πράγματι συμβαίνει ἢ (ἐὰν τὸ usū
εἶναι δοτ. πτώσεως = usui) ἔρ-
χεται εἰς χοήσιν, πράγματι συμ-
βαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet
(εἴωθε γίνεσθαι=λαμβάνει χώ-
ραν) Hn 12,3. quae nunc usu ve-
niunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ
σημερινὰ γεγονότα A 16,4.
usus (sum), ιδ. utor.

ut I ἐπίρρ. ὥς, ὥσπερ. 1) ἐν πα-
ρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σα-
φεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut
tum erant tempora καθὼς τότε
ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν
ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ
χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον). παρα-
δείγματος χάριν A 18,3. 21,5.
22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως
Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὥς, εὐθύς
ὥς (συνήθ. μετὰ προκμ. ὀριστ.) Hm
2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.—
II σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς
δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας
κ.λ.π. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε
(νά)... Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn
2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6.

15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2.
21,3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ
ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος.

uterque, utrāque, utrumque (ἐν.
γεν. utriusque, δοτ. utrique) ἐ-
κάτερος, ἀμφοτέρω. Καθ' ἐνικὸν
ἀριθμόν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5.
2) οὐδ. ἐν. ὥς οὐσιαστικόν: quod
utrumque ὅπερ ἑκάτερον (τούτων
δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utrī-
que (ὅταν ἑκατέρωθεν εὐρίσκονται
οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ
ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

utī, ἀπρομ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια.
utor, ūsus sum, ūtī, 3. ἀποθ.
χρῶμαι. alīquo doctōre χρῶμαι
τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὥς) δι-
δάσκαλον: beneficio (ἄφαιρ.) δέ-
χομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. om-
nibus optimis rebus (ἄφαιρ.)
ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπο-
λαύσεων τοῦ βίου. prosperitate
valetudinis ἀπολαύω ἁγρας (ἐξαι-
ρέτου) ὑγείας. patre usus est di-
ligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον.
2) τηρῶ A 14,2.

utpōte, (ὥς δυνατόν [ἔστιν]). 2) ἅτε
+ μετοχή.

utrīus, ιδ. uter.

utrobīque, ἐπίρρ. ἐκατέρωθι, ἀμ-
φοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum(εἰσάγει τὸ πρῶτον μέρος πλα-
γίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum
-an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἢ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālĕo, luī,—,2. (ὕγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) 5,3.

valetūdo, dīnis κατάστασις ὑγείας (εὐρωστίας), ὑγεία A 21, 1.5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὖ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variŭs, ποικίλος.

vas, vasis, οὖ. (ἀρχαϊότ. vasum, ὄθεν). ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσι. vasa, ōrum, σκεῦτος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἄ. μάντις, προφήτης.

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἥ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὖ. φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐμπορευμάτων).

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω. vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo= λαβέ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἦ. vel—vel ἦ—ἦ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo. vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem προτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ nē). velum, i, οὖ. ἱστίον (τῶν πλοίων).

velut, ἐπίρρ. ὥς, ὥσπερ, καθάπερ. venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.

venēnum, i, οὖ. δηλητήριο, ἰός

venīo, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius, ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχθρῶς). 3) venio usu, ἰδ. usus venter, tris, ἄ. γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία). ventus, i, ἄ. ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός. verbum, i, οὖ. λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλείονων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2. verē, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, verītus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1. 3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητα τινος. 4) aliquid quem σέβομαι τινα A 15,1.

verō, σύνδ. δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρίβω. in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον. versuram facere νέον δάνειον, δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.

versus, ūs ἄ. (αὐλαξ). 2) στίχος, ποίησις.

verto, rtī, rsum, 3. στρέφω. ver-

to puppes ἀνακρούω πρύμναν, στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω, τρέπομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθής. si verum est ut, εἰ ἀληθές εἶναι ὅτι..., εἰ ἀληθεύῃ ὅτι..., εἰ εἶναι γεγονός ὅτι... veto, τῷ, τίτῳ, 1. (κωλύω). 2) veto+ἀπρμφ.= κωλύομαι νά... ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...

vetustas, αἰς, παλαιότης, πολυετία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

viciens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.

vicissem, ἰδ. vinco.

victus, ἰδ. vinco.

vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,

παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A13,5.

2) μετ' ἀρνήσεως, δὲν γνωρίζω.

Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-

detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-

θελε δύνηθῃ, φαίνεται ὅτι θὰ ἤ-

δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι,

(περὶ γιὰ) Hm 1,2. 2,5. C

3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἄ. ἀνὴρ. 2) πληθ. στρα-

τιῶται, ἄνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος. virgo

filia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis (ὅτι ἀπαιτεῖται παρ'

ἀνδρός καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ

εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) =virtus bel-

lica ἀρετὴ πολεμικὴ, ἀνδρεία Hm

1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης,

ἱκανότης, Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χα-

ρακτικὴ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,6.—

Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι

πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα, τὸ ἐν-

δοξον παρελθὼν Hn 12,5. 2) ἀτο-

μικὴ ἀξία C 2,4.

vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires,

virium, viribus, κ.λ.π. (βία). 2) ὁρ-

μὴ Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης A

21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ Hn 3,2.

visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ.

(ἰδ. videor).

visus, ūs, ἄ. θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivīta, βιο-τή)

βίος, ζωή.

vītum, īi, οὐ. (κακία). 2) σφάλ-

μα, λάθος, ἀμάρτημα (φταίξιμο).

vito, 1. (ἀπο)φεύγω.

vivo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo

affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-

στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθό-

νοις). vivo, cum aliquo ζῶ μετὰ

τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.

vivus, ζῶς, ζωντανός. 2) = vi-

vens. Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα

ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ. μόγισ, μόλις. quod vix

credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο)

μόλις δίνονται νὰ εἶναι πιστευτόν,

ὅπερ ἤθελέ τις δυσκολευθῇ νὰ

πιστεύῃ.

vixi, ιδ. vivo.

vōco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκα-
λῶ (ιδίᾳ εἰς δεῖπνον).

vōlo (ἐκ ῥίψ. Φελ. ὅθεν ἔλδομαι).

vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
θυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis οὖ. (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1.

3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅλου)

A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προ-
αίρεσις» πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis, (λέξις, φωνή), τόνος
τῆς φωνῆς.

vulgus, i, οὖ. (ὄχλος). 2) πλῆθος,
τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ιδ. edo.

vultus, ūs, ā. (σχῆμα προσώπου).

2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

Ἐπιμελητὴς ἐπὶ τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων ὁ φιλόλογος Κ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδεσία
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Ι. ΓΚΟΥΦΑ & ΥΙΩΝ
Πυθίου 88 - Περικλέους 25 — Τηλέφ. 90.563 - 21.382

